— Apukám is az úttörővasútnál trombitált — jelenti ki a hetedikes Krivánszki Zoli.

Szótlansága nemcsak megilletődöttség, de a nyári tábor utóhatása is, ahol olyan szerencsétlenül esett el, hogy elöl eltört egy foga, s ez bizony nem kis akadály a művészi trombitálásban. Karvezetője, Kovács Attila, a Magyar Állami Hangversenyzenekar harsonása aggódik is a jövője miatt.

— Ha nem úgy csinálják meg a fogát... — a tanár úr elhallgat.

De nem hallgatnak a gyerekek, a fővárosi úttörővasút zenei szakkörének tagjai. Török Roland már mondja is a magáét:

— Pedig Zoli jobban játszik, mint a Trudi!

Pereczes Orsolya megtoldja:

— Zoli trombitájának még a hangja is más.

S miközben nem alaptalanul röpködnek a Zoli tehetségét dicsérő jelzők, Trudi, a „vetélytárs" jókedvűen mosolyog. Mert Czinki Gertrúd nem érzékeny leányzó, hanem erős egyéniség, aki nem készül művésznek, de annál jobban szeret trombitálni. Három éve ugyan még a tubával kacérkodott, s bár szolfézsra nem jár és a kottaolvasás sem erőssége, azért a trombita mellett hűségesen kitart.

— Tudom én, hogy recseg a hangszerem, ha nem gyakorolok, de nem is ez lesz az élethivatásom. Állatorvos szeretnék lenni.

— Sacit viszont híres fuvolaművészként látjuk majd a tévében, és állandóan külföldön fog turnézni (természetesen, mint Kovács tanár úr!).

Szegedi Sarolta láthatóan nem tud mit kezdeni Trudi kedves jóslatával. Hátam mögé settenkedik, rejtené arca pirulását, úgy mondja:

— Még nem tudom mi leszek. Tanár, művész? Az biztos, a fuvolával lesz kapcsolatos, nemhiába ajánlgatta apu hat évvel ezelőtt.

A zenekari tagok többsége valóban nem hivatásának gondolja a zenét, de szereti, s ezért, no meg Kovács tanár úr és a jó társaság miatt kedvvel utaznak Hűvösvölgybe... S ők azok, akik az úttörővasutasságot is ugyanígy élvezik. Akik viszont elhivatottságot éreznek, zeneművészeti szakközépiskolában tanulnak tovább. Cserjés András éppen ezért irigyelt személy. De az Vargyas Zsolt és Paszternák Ernő is, az országos mélyrézfúvós verseny harmadik helyezettjei.

Néhány ajtóval odébb csöndesebb a világ. Igaz, most csak az írógép kattog. Bessenyei György, a SIHUHU lap főszerkesztője éppen egy cikken rágódik Ilkei Csillával és Kapcsos Krisztinával, az újságszakkör riportereivel. A magas, szőke fiút kettős „fertőzés" érte. Itt, az úttörővasútnál és odahaza. Édesapja ugyanis vasutas. Így aztán Gyuri úgymond könnyen döntött, s ma a Mechwart András Vasútgépészeti Szakközépiskola másodéves diákja.

— Érettségi után jelentkezem a műszaki egyetemre, s a Ferencvárosi Fűtőházba megyek dolgozni. Ösztöndíjszerződésem már most hozzájuk köt. Reszortos mérnök leszek. Tíz-tizenkét mozdonyra felügyelek, de mozdonyt is kell vezetnem. Utaztam már rajta. Borzasztó jó érzés, mintha az egész pályát tribünről nézném. Alig várom, hogy vezethessem!

Csilla sokkal határozatlanabb. Igaz, még csak hetedikes. Ám azt már ő is tudja, hogy gimnáziumban tanul tovább. S aztán?

— Sok minden szerettem volna már lenni. Óvónő, tanító néni... Apu újságíró és azt tanácsolta, próbáljam meg én is.

Kriszti viszont nyolcadikos és döntenie kell. De nem tud. Készült már külkereskedőnek, tanárnak, stewardessnek. Most éppen semmi se akar lenni. Időnyerésből választja hát a gimnáziumot. Addig viszont örömmel riportereskedik. Mert írni azt nagyon szeret. És úttörővasutasnak lenni is.

Másik épületben alkot a vasútmodellező szakkör. A terepasztalokon csinos kis teher- és személyvonatok, bakterházak, felüljárók, váltók... A jelen levő tizenkét fiú legkisebbike és legfiatalabbja az ötödikes Barna Péter. Ám mindez nem akadályozza abban, hogy kijelentse: vasutasnak készül. Ezt már háromévesen eldöntötte. A fiúk kétkedő nevetése sem ejti zavarba.

— Nem viccelek! — szögezi le nyomatékkal. — Akkor kaptam aputól az első szerelvényeket. Később építettünk is együtt egy terepasztalt. Ha kicsit nagyobb lesz az öcsém, újabbat szeretnék készíteni. Szebbet, aprólékosabbat.

A modellező szakkör hatása önmagáért beszél. Hatan már a Mechwart András Vasútgépészeti Szakközépiskola diákjai. Hordós László Gergely is, pedig a szülei gimnazistának szánták.

— Ha három évig nem vagyok úttörővasutas, bizony eszembe se jut a vasutas pálya. De úgy megszerettem, s az elektromosság mindig is annyira vonzott, hogy a szüleim végül is engedtek.

Bicskei Jánosnak könnyebb volt a dolga:

— Anyu a vasútnál távközlési műszerész, én is annak tanulok.

S bár Kóthy Zoli még csak hetedikes, és a családjában nincs is vasutas, csak ő már negyedik éve, elhatározása mégis évek óta szilárd:

— Mozdonyvezető leszek!

Egyébként szakkörvezetőjük, Kocsis András, a Mechwart András szakközépiskola mérnök-tanára, helyettese, öccse, László, az Angyalföldi Pályafenntartási Főnökség meósa.

Csöppet sem véletlen, hogy hivatásuk ily vonzerő.

Tarpai S. Anikó
Fotó: Karasz Lajos

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő: BOGÁTI PÉTER, CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzletelben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 153 Ft, I. félévre 85 Ft, II. félévre 68 Ft.

86.2629
Athenaeum Nyomda Budapest Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

MELLESLEG TROMBITÁLNAK IS

Kriszti nyolcadikos, gimnáziumba készül. Addig viszont örömmel úttörővasutaskodik.

86/33
XLI. ÉVF. • 1986. DECEMBER 4. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

SZÜLINAPI-LAP

40 évesek lettünk!

WAGNER MARGIT FELVÉTELE

HOGY

. . . Egyszerűen úgy, hogy hosszabb-rövidebb ideig ők is dolgoztak – dolgoznak – a Pajtásnak. Riporterként, íróként, grafikusként, humoristaként – de örömmel és szívesen. S elmúlt negyven évünk egy-egy korszakára is így emlékeznek. S ami még közös bennük: nem felejtették el, hogy valaha ők is voltak gyerekek

FARAGÓ GYÖRGY: — Szerény kis igazolvány tanúsítja — amelyet a lap alapító főszerkesztője, László Gyula írt alá —, hogy én voltam a Pajtás első, belső munkatársa. „Gyalog-riporter", ahogy magam neveztem, hiszen jármű hiányában, különösen a pusztán sokat kellett gyalogolni. Szinte állandóan úton voltam. Egyszer a szerkesztőség eltűntnek nyilvánított, és a rendőrséggel köröztetett. Az történt ugyanis, hogy a kis határmenti faluba, ahová mentem, hetente csak háromszor-négyszer járt vonat, s ezek közül is kimaradozott egy-kettő. Onnan telefonálni pedig szinte lehetetlen volt. Elképzelhető, mennyire meglepődtem, amikor észrevettem, hogy rendőrök szegődnek a nyomomba. A parancsnokságon aztán kiderült minden, és a rendőrség segítségével gyorsan hazakerültem.

Később a szerkesztőségnek saját autója lett. De nem lehetett fűteni, s ha télen utaztunk benne, magunkra vettünk minden ruhát, pokrócokba burkolóztunk, úgy néztünk ki, mint az alaszkai prémvadászok. Kocsink egyszer Szabolcs megyében két település között makacsolta meg magát. E lerobbanásnak azonban számomra nagy haszna volt, mert amíg lovak után kajtattam, hogy behúzzanak valamelyik településre, összegyűjtöttem életem egyik legemlékezetesebb riportanyagát, megírtam a tanyasi gyerekek keservesen nehéz életét.

Valójában a Pajtás ismertette meg velem az írás hasznát. Riportjaim nyomán sorsok változtak meg, szinte egyik napról a másikra jutott egy nagy család lakáshoz, egy mozgássérült fiú háromkerekű kerékpárhoz, egy városrésznyi gyerek meleg ebédhez, egy tanyasi iskola teherautónyi játékhoz . . . Az „Ugyanabban az órában" című írásom nyomán velem játszott szinte az egész ország. Milliókban lehetett kifejezni az egy óra alatt elvégzett társadalmi munka értékét.

PETERDI PÁL, humorista:

— Piros nyakkendőt én sosem hordtam. Ahhoz már negyven éve is túl vén voltam. De mindig megkülönböztetett boldogsággal írtam ebbe a lapba — ami éppen jött. A legnagyobb szám az volt, amikor az enyhén ütődött Zsiráf őrs tébolyító kalandjait idézhettem fel hosszú sorozat formájában. Ennek is van már vagy húsz éve, de az indulójuk még mindig a fülemben cseng:

Hej, vidámak a Zsiráfok
Nem bősz pulykakakasok,
Mindenhova belelátnak
Mert rettentő nyakasok.

Ami az idő múlását illeti. Egyszer kinn voltam a Népstadionban, Czifferszky Béla barátommal, a Pajtás művészeti szerkesztőjével. Kijött a fiacskája is, pici, piros hajú nyuszi. Egy képeskönyvet nézegetett, hátat fordított a meccsnek, mert már akkor helyesen értékelte a magyar labdarúgás színvonalát. Ez teg-

ENDRŐDI ISTVÁN, grafikus

Lapunk külső munkatársa. Igen, külső munkatárs, a hivatalos formula így jelöli az ő státusát, mivel főállásban a Ludas Matyi szerkesztőségében dolgozik. De mi nagyon is magunk közül valónak érezzük . . . Hogyne éreznénk hiszen már évtizedek óta készít rajzokat a Pajtás számára, kedves, humoros, játékos hangulatú grafikái nélkül már el sem tudnánk képzelni az újságot.

„— Szerintem kész röhej, hogy egy gyereklapnak egy hatvanhat éves ürge rajzol . . ." — mondja mindig, amikor a szerkesztők asztalára teszi legújabb munkáját. Igen, ezt mondja, de azért nincs az a kérés amelyet visszautasítana, nincs az az ötlet, melyet képes lenne magában tartani, mindent megtesz, hogy jobb, színesebb, hangulatosabb újságot vehessetek a kezetekbe.

No persze, valaha ő is volt gyerek.

— Munkásságomra már apró koromban felfigyeltek. Elsősorban a szüleim. „Már megint firkálsz . . . ?!" — kaptak a fejükhöz időnként. — „Istenem, mi lesz ebből a kölyökből?" Művészetem azonban megtette a maga hatását. Úgy érettségi táján már fásultan beletörődtek, hogy csemetéjükből, úgy látszik, menthetetlenül léhűtő lesz. Egyik emlékezetes sikeremet az iskolában arattam. Lerajzoltam az osztályfőnökömet, King-Kong, a roppant gorilla képében. Az osztályfőnököm azonban nem az esztétikum oldaláról közelítette meg a művet, és ezért a továbbiakban hármasnál jobb jegyet sohasem kaptam rajzból . . .

S VOLT CSAK ?...

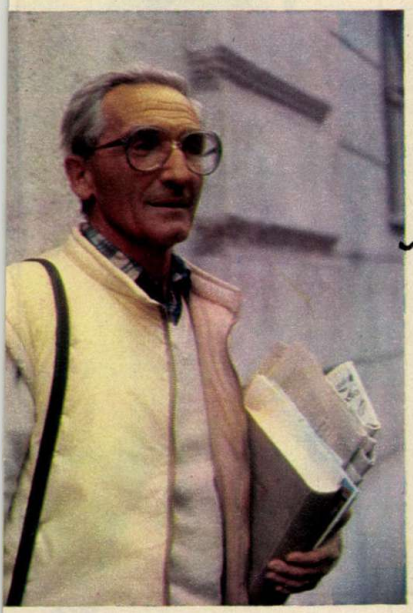

nap történt. Vagy mégis inkább tegnapelőtt? Mert a piros hajú nyuszi azóta már nem is olyan pici. Két méter magas, százhúsz kiló, és nemrég szerelt le a katonaságtól, feltehetőleg, mint lovassági tábornok. De én azóta is, ma is extra örömmel irkálok ebbe a lapba. Hogy miért? Istenem, én is voltam gyerek.

Meg — remélem — még leszek is.

PETŐ GÁBOR PÁL, újságíró:

— A 60-as évek végén az Élet és Tudománytól jöttem át a Pajtáshoz, s egészen új dolog volt gyerekekhez szólni. Igaz, én voltam zavarban, nem ők. Műszaki és természettudományos ismeretterjesztő cikkeket írtam, a lap arra törekedett, hogy a gyerekeket érdeklő témákkal foglalkozzon. Többen tudakolták például: hogyan lesz valakiből tudós? Erre indítottuk a Tudósok válaszolnak rovatot, s ennek köszönhetem én is, hogy oly sok tudóssal megismerkedtem. A híres gyermekgyógyász, professzor Kerpel-Fronius Ödön akadémikus kerek-perec kijelentette: ő kutató. Nem tudós. Nem is szereti ő ezt a szót. Ám az egésznek csak az a titka; rengeteget kell dolgozni . . .

Már akkor is szem előtt tartottuk, hogy ne vesszünk el a technikai és tudományos részletekben, az alapelvek iránt keltsünk figyelmet. Sokakat érdekel például az atomerőmű működése, de az atommag hasadása már nem, holott enélkül az előbbi megfejthetetlen. S nem árt megismerkedni a földerítés folyamatával, a kutató érzelmeivel. Igaz, nem keres olyan jól, mint egy futballista, vagy táncdalénekes, ám a munkája elismerésre méltó, és nagymértékben befolyásolja, hogyan fogunk majd élni. Ma ott tartunk, hogy a gyerekek és a tudósok megértik egymást. Mi közbeeső közvetítők vagyunk csak — nehéz helyzetben.

FEHÉR KLÁRA, író:

— A Pajtásnak sohasem voltam belső munkatársa, de kezdettől nagy örömmel és szívesen írtam bele. Hogy milyen híve vagyok az úttörőmozgalomnak? Megérezhetitek abból, ha elmesélem, hogy legelső könyvemet, 1949-ben Nektek írtam, „Az Előre őrs pályát választ" címmel, és arról szólt, hogy egy őrs tagjai biciklivel elindulnak bejárni az országot.

1950-ben első színdarabomat, a „Becsület"-et is Nektek írtam. Az Úttörő Színház mutatta be, két versengő őrsről szólt. Erre a színdarabomra két jutalmat is kaptam. A József Attila irodalmi díjat, és aminek ugyanúgy örültem, az Úttörő Színház színpadán nyakamba kötötték a vörös nyakkendőt. Nem fogjátok kitalálni, kitől vettem át a nyakkendőt? A jól ismert színésztől, Szuhay Balázstól, aki akkor még rövidnadrágos úttörő volt . . .

Talán egyet említek még: A Földrengések szigete című fantasztikus regényemben szerepel egy Úttörő Induló. Ebből az indulóból egy rövid részletet évekig olvashattam a csillebérci úttörőtábor falán. Tiszteletetekre, sok szeretettel most elmondom:

Büszke név az úttörő,
viharban edzett, drága név,
ha hallod a szót, úttörő,
nevedre százszor büszke légy!
Aki az első kődarabból
pattintotta az első dárdát,
aki az első vad viharból
szelídítette kályhánk lángját,
aki először szórt a földbe
dús kalászt érlelő magot,
aki sziklát és erdőt törve
a jövendőről álmodott,
a messze hullott századokban
testvéred, társad, ősöd ő,
az ő nevében vidd a zászlót
új diadalra, úttörő!

1946. december 20.

Megjelent a Pajtás első száma, melyet Rabinovits Béla, a Központi Úttörő Bizottság elnöke levélben köszöntött: „Pajtás! Aggódva vártuk érkezésed — bevalljuk őszintén, talán kissé késtél is —, de most annál nagyobb örömmel fogadunk. Te leszel megtestesítője elgondolásainknak és terveinknek. Rajtad keresztül szól a Gyermekbarátok Úttörőmozgalom. Nagyon fogunk szeretni... Előre!"

1951. január

Kispesten felavatták az ország első úttörőházát. Az ünnepségen a leendő „lakók" is szép számmal képviseltették magukat.

1953. március

Iskolaszövetkezeteink elődjeiről olvashatunk: ... Megindult Szarvason, Köröstarcsán, Gyöngyösmellékin a nyúltenyésztés. A Prémállattenyésztő Vállalathoz érkeznek a megrendelő levelek. A legjobb 250 iskola ingyen kap 4-4 db kiváló tenyésznyulat...

1955. január

A Pajtás szerkesztőségének javaslatára új név került a DISZ Dicsőség Könyvébe, Szelezsán Györgyé. Ő az első olyan úttörő, kinek tettét bejegyezték. Gyuri 1954. május 18-án kimentette a Körös vizéből a már teljesen alámerült Lestár Flórián 5. osztályos tanulót. Tettével a bátorság és a segítőkészség szép példáját állította hazánk valamennyi úttörője elé.

1960. január

„Televíziós készüléket kapott az úttörőcsapat. Igaz, hogy csak este lesz a bemutatkozás, most még az igazgató bácsi és a csapatvezető elvtárs ismerkedik a készülékkel. De azért Jóskáék is résen vannak, s ki hogy tud, bekukucskál az úttörőszoba ablakán..."

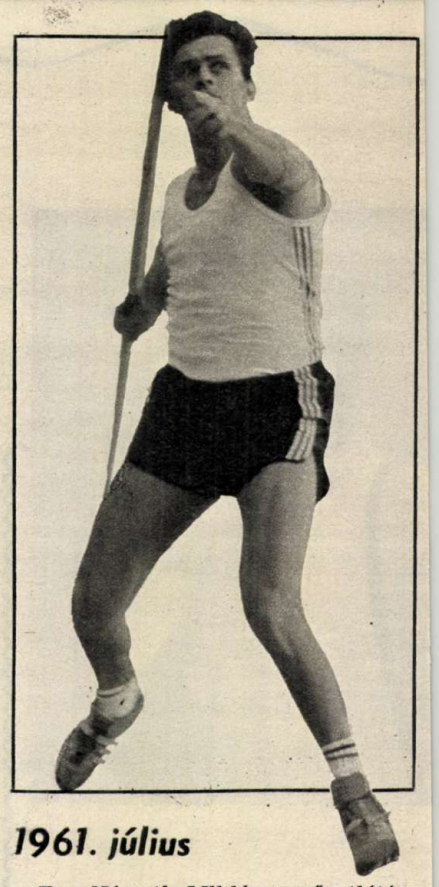

1961. július

Egy Németh Miklós nevű atlétára figyeltek föl a szakemberek. Meggyőződésük volt, hogy a szorgalmas fiúból még világhírű atléta lehet. Ez a véleményük csak erősödött, amikor 1965-ben a Barátság Nemzetközi Négytusa Atlétikai Versenyt megnyerte. És 1976-ban Montrealban Németh Miklós ragyogó, 94,58 méteres dobással a gerelyhajítás olimpiai bajnoka lett.

1963. Az év sorozata

Mi leszek, ha nagy leszek? — kérdezte hónapokon át a Pajtás. S a válaszok: ápolónő, olvasztár, nyomdász, agronómus, asztalos, kisállattenyésztő, telefonszerelő...

MI ÍRTUK

40 éves születésnapunk alkalmából mi is fellapoztuk „családi albumunkat", az eddig megjelent Pajtások bekötött példányait. És ahogy az már ilyenkor lenni szokott, szinte ellepett bennünket az emlékek áradata.

Mindebből természetesen csak ízelítőt adhatunk, hiszen az eddig megtett út részletes felidézéséhez újabb negyven évre lenne szükség. S mert az első évtizedek számotokra több újat és érdekeset rejtegetnek, így főleg abból tallóztunk, remélve, hogy ez a rövid visszapillantás is hű tükre eddigi életünknek.

1978. május

Kedves ismerős: Kaszás Gergő, nívódíjas gyerekszínész (az ő korában ilyesmire még nem volt példa), a budapesti IX. kerületi Bakáts Téri Általános Iskola hetedikese. Színész vagy rendező szeretne lenni...

...És egy hír 1986-ból: Kaszás Gergely 21 éves. Az elmúlt években a Nemzeti Színház stúdiójában bizonyított. Szeptembertől a Színház és Filmművészeti Főiskola hallgatója.

1969. április

Az Omega zenekar baráti beszélgetésre, tapasztalatcserére hívta meg a KISZ Központi Művészegyüttes Úttörő Csoportjának Bimbula zenekarát. A képen Presser Gábort és a Bimbula egyik gitárosát, Tóth Tibit láthatjátok.

a HÉT FOTÓJA

Az Omega zenekar baráti beszélgetésre, tapasztalatcserére hívta meg Kőrösi utcai klubjába a KISZ Központi Művészegyüttes Úttörő Csoportjának Bimbula zenekarát. Miről beszélgettek? Természetesen a beat muzsikáról. Azt követően pedig végighallgatták a pajtások az Omega Red Star műsorát. A baráti találkozó újabb meghívással végződött. Eszerint hamarosan az Omega együttes látogat el a KISZ Művészegyüttesének székházába és meghallgathják Bimbulások műsorát.

A képen Presser Gábort és a Bimbula zenekar egyik gitárosát – Tóth Tibit láthatjátok.

1977. január

Először öltözött színes köntösbe a Pajtás.

1978 humora

— Miért hoztad haza ezt a varjút? — faggatja Ferit az édesanyja.

— Megfigyelem, hogy elél-e 300 évig.

AZ első

Lapunk 1977-ben indította útjára talán legnépszerűbb rovatát, a Kedves ismerőst.

A legelső színes poszteren egy hatodikos kis cigánylány nevetett az olvasóra. Imre Etelka, aki Halasi Mária „Az utolsó padban" című filmjének főszerepét alakította

A filmesek — mint ahogy ez gyakorta lenni szokott — elindultak tehetségkutató útjukra. Elhatározták, hogy keresnek egy értelmes, kedves cigánylányt, aki a készülő film főszerepét el tudja játszani. És egy vidéki általános iskola udvarán feléjük futott Etelka. Ő az — suttogták elbűvölten, és szóba elegyedtek vele. Kiderült, hogy a kislány olvasmányélményei között ott található Halasi Mária ifjúsági regénye is, jól ismeri tehát a kis főhős figuráját. De ez még nem minden! Kiderült az is, hogy a kitűnő tanuló Etelka átlagon felül értelmes és fogékony. Mosolyában, gesztusaiban, mozdulataiban ott vibrál az ösztönös színészi tehetség is.

A filmet már javában játszották a mozik, amikor a Pajtás munkatársai felkeresték otthonában Imre Etelkát. Siralmas kép fogadta őket. Sivár, üldes szoba, sovány cigányasszony és két gyerek: az apró Tímea és Etelka. Lapunk munkatársai nem tétováztak, segítettek kitölteni a lakásigénylő kérvényt Etelka anyjának, beszéltek a helyi tanács illetékeseivel, s hamarosan megtudták, nem is eredménytelenül; Etelkáék szép, összkomfortos lakást kaptak Nyergesújfalun, egy lakótelepen.

Visszapillantás a múltba. Íme a tíz évvel ezelőtti Pajtásban az első kedves ismerős

Negyvenéves évfordulót ünnepelünk, és ilyenkor óhatatlanul visszapillantunk, belenézünk a múltba, mert erőt, reményt, tanulságokat onnan is lehet meríteni a jövőhöz. Így jutott eszünkbe Etelka is. Vajon mi lett vele? Wagner Margit kolléganőnk, aki annak idején segített a család sorsán változtatni, most lelkes buzgalommal kezdett kutatni Etelka címe után. Nyergesújfalu ta-

Etelka egy régi filmfotóval

A boldog ifjú pár

nácsán megkapta az információt: Podhorszkiné Imre Etelka Budapest XVII. kerületében, Rákoshegyen lakik.

Rákoshegynek az a része akár egy falu. A megadott cím is egy kertes házé. Az idős házinéninek mosolyra húzódott a szája Etelka nevének hallatán.

— Jaj, nagyon szeretem őket — mondta, és mindjárt hozzátette: — sajnos, még nincsenek itthon. Etelka négyig dolgozik, a férje még főiskolás. Mindig együtt jönnek haza, de most biztosan bevásárolnak.

Nincs mit tenni, várnunk kell.

Negyed órát, fél órát, egy órát. Lassan sötétedni kezdett, a kertek és a háztetők körvonalai elmosódtak a félhomályban. Másfél óra múltán feladtuk. Indultunk visszafelé. És ekkor megtörtént velünk az a csoda, amire vártunk. Egy sudár, különösen szép ifjú pár jött velünk szemben.

Etelka! Megismersz?

Margit hirtelen fékezett, és lehúzta az ablakot.

— Etelka! Megismersz?

A fiatalasszony derűsen ránk nevetett, és már mentünk is vissza, vendégségbe Podhorszki Lászlóhoz és feleségéhez, az elbűvölő Etelkához.

A csöpp albérletet — különálló kis ház, szoba-konyha-előszoba-mosdófülke — pillanatok alatt befűtötték, de segített a forró kávé és a forró hangulat is, egy perc alatt fölmelegedtünk. Jó volt látni, hallani Etelkát, akit nem szédített meg annak idején a filmezés, és nem tartott fogva a cigánysors gyakran nehéz köteléke. Az általános iskola után egészségügyi szakközépiskolába iratkozott, majd az egészségügyi főiskolán folytatta tanulmányait. 1986 nyarán végzett jeles diplomával, s azóta a Rákoskeresztúri Szociális Otthon diabetikus-élelmezési munkatársa. Elragadtatottan mesélt munkahelyéről, nagyszerű főnökéről, s a kedves öregekről, akiknek az élelmezéséről ő gondoskodik.

Aztán előkerültek a fényképek. Valamennyiről életöröm sugárzott. Az esküvői fotókhoz érve Lacira néztünk. Nem kellett noszogatni, szívesen elmesélte, miként ismerkedtek meg. Nyár, Balaton, táborozás, vidám KISZ-tagok közössége.

— Először azt hittem, Etelka külföldi, de a társaim megmondták, másról van szó. Én már akkor tudtam, lehet bárki, bármi, mindegy honnan jött, hová megy, nekem kell ez a lány. Megismerkedtünk, egymásba szerettünk, és én három nap múlva kijelentettem, hogy hamarosan feleségül veszem. A szüleim le akartak beszélni róla, de amikor megismerték, nyomban megértettek. Látták ők is, választottam nem egy lány a sok közül, Etelka egy jelenség!

Persze, nem házasodtak össze három nap múlva. Vártak egy évet, amíg Etelka végez a főiskolán, s csak utána tartották meg az esküvőt, három hónappal ezelőtt.

A szerencse ajándéka?

És néztük tovább a képeket.

— Ez itt édesanyám, ugye, milyen jól néz ki? Ugye, milyen aranyos? És itt van Tímea, a kishúgom. Micsoda nagylány lett! És állandóan farmerban jár! — nevetett Etelka.

A képek szép lakásokat, tiszta, boldog emberi sorsokat és önfeledt, derűs barátságokat tükröznek.

Két szép, szerencsés ember egy boldognak ígérkező házasság kezdetén.

— A házasságunk is szerencsés lesz, ezt már a jegygyűrű megvételénél tudtuk — mondta Etelka, és ránevetett a férjére.

— Ja igen, ezt el kell mesélnem — állt fel Laci, és előadta, hogy a gyűrűkhöz nem volt elég pénzük, így aztán ő elhatározta, hogy mindig félreteszi az ösztöndíját, és majd abból. Nehezen gyűlt a pénz.

— Egyszer aztán ötletszerűen vettem egy sorsjegyet, amire az volt írva, „újra húzhat". No, lássuk, gondoltam, és másodszorra kihúztam az ötezer forintot érő papírdarabot. Abból vettük meg a gyűrűket.

Az esküvő után egy nappal beadták a lakásigénylő lapot. Hogy mikor költözhetnek új, saját otthonba, ezt még nem tudják, csak annyit tudnak, hogy egy cseppet sem türelmetlenek. Egyelőre ebben az apró, szoba-konyhás albérletben is adott számukra minden a boldogsághoz. Nem igaz, hogy jobb beülni a készbe! Az a jó, ha két fiatal a maga erejéből építi fel a közös életet, vallják mind a ketten, és látszik rajtuk, hogy ők valóban tudnak örülni egy kiskanálnak és egy bögrének is.

Magyar Katalin
Fotó: Wagner Margit

MIRŐL OLVASNA SZÍVESEN A PAJTÁSBAN

Ismert személyiségeknek és gyerekeknek tettük fel a címben megfogalmazott kérdést. Külön-külön találkoztunk mindenkivel, néha mégis az az ember érzése, mintha a nyilatkozók összebeszéltek volna. De éppen így a jó! A kívánságok összecsengése teszi igazán hasznossá a következő 40 év lapkészítésére vonatkozó gondolatokat.

SERES TÜNDE nyolcadikos tanuló, a turai 1225. számú Gagarin Úttörőcsapat tanácsának elnöke: – Szeretem a Pajtást. Különösen az egy-egy érdekes témáról szóló vitát kísérem figyelemmel. Jó lenne, ha a barátságról, a gyerekek és a felnőttek kapcsolatáról és az illemről is indulna vita. Több könyv ajánlásával segíthetne a lap nekünk az olvasnivalók kiválasztásában, s arról is szó eshetne időnként – esetleg más újságokból idézve –, hogy mi a véleményük rólunk a felnőtteknek. Javaslom, hogy az írásokban előforduló idegen szavakat egy minikislexikonban minden számban magyarázzák meg.

Miről olvasnék még? Magunkról is. Sikeres hulladékgyűjtési akciót szerveztünk a tavasszal. A kisdobosok és az úttörők huszonegy tonna vasat és öt tonna papírt gyűjtöttek! A szülők és a felnőtt patronálók segítségével. A legtöbbet az ötödik dések hozták a suli udvarára. Huszonhétezer forint ütötte a markunkat, melyet a csapatgyűlés felajánlott az iskolabővítésre. Négy tanterem épül a suli tetejére a község saját erejéből, s ezzel megszűnik a váltott tanítás.

Készülünk a népijáték olimpiára, melyet négyévenként rendezünk a vidékünkön egykor kedvelt játékokból. Az őrsök szorgalmasan gyakorolják a csülközést, a kiszaladót és a karikahajtást, mint a legnépszerűbb „sportágakat". Az idei gyermeknapon először lesz verseny gólyalábbal.

KOVÁCS ANDRÁS, a Deák Téri Általános Iskola nyolcadikosa, a Deák-lap gyermekfőszerkesztője: – Az iskolánkról mindenképpen szívesen olvasnék. Körülbelül ötven féle szakkör működik, és reggeltől estig zajlik ott az élet. Ha én szerkeszteném a Pajtást, az írások többsége inkább párbeszédes elbeszélés lenne. A folytatásos regényeket megszüntetném, mert az nem eredeti ötlet, olyat máshol is olvashat az ember. Nekem azok a cikkek tetszenek a legjobban, amelyek megtanítanak valamire. Ilyen például a Csúszóiskola. Nagyon jó a Zsibongó és a Töprengő is, de a rejtvények közül sok a kicsiknek szóló. Figyelemmel kísérem a Kedves ismerős rovatot, a Poprejtvényt, meg a posztereket is. Néhány kikerült már szobám falára. A hirdetéseket hasznosnak tartom, különösen, ha állást kínálnak, de ezeket egy helyen közölném, hogy a gyerekek könnyen megtalálják és kiválaszthassák, ami őket érdekli. Egy kicsit humorosabban, olvasmányosabban kellene megfogalmazni az írásokat, hogy az olvasó szórakozzon, és pontosan értse, miről is van szó.

Nagyon kedvelem még a tudományos anyagokat (például, hogyan fejlődött ki az ember?), jó lenne, ha lenne egy olyan rovat is, amelyben bemutatnák egy-egy országnak természetföldrajzát, gazdasági állapotát – a mostanit – és röviden közölnék a történelmét is. A gyerekeket – engem is – érdeklik a „verekedős" anyagok. Az, hogy miért marják egymást néha még a barátok is. És miért tűrik ezt közömbösen a többiek. A jellemtelen gyerekekről is kell írni, hiszen abból is okulhatunk.

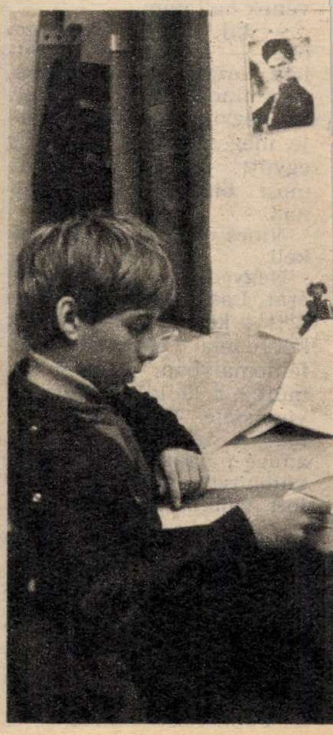

Szűcs Istvánné (balra), Mihail Gorbacsovval és feleségével

Fekete Gyula: „Több irodalmat!"

SZŰCS ISTVÁNNÉ, az MSZMP V. kerületi bizottságának első titkára: – Ma már nincs olyan szoros kapcsolatom a gyerekekkel, mint amikor a Magyar Úttörők Szövetsége főtitkára voltam. De figyelemmel kísérem életüket. S ha időm engedi, átnézem újságjukat, a Pajtást is, amelynek gyerekként és úttörővezetőként rendszeres olvasója voltam. Természetesen amit elmondok, egy felnőtt gondolatai, de hiszem, hogy találkoznak a tizenévesek kívánságaival. Például kit ne érdekelne, miként lett a fantasztikumból valóság, miként vált korunk tudományává a robottechnika, a számítástechnika, az űrfizika. Úgy gondolom, hogy a Pajtásnak valamilyen „kukucska" szerepet is vállalnia kellene, hogy segítségével a gyerekek bepillanthassanak a tudomány világába. Megtanuljanak korszerűen gondolkodni. Lássák, hogy minden „csoda" létrehozója maga az ember. Hogy napjaink szédületes technikai fejlődéséhez kellett egy Puskás Tivadar, egy Bánki Donát, egy Kandó Kálmán, és kellettek olyan emberek, akik megalkották az űrhajózást. Szerintem ismert és ismeretlen tudósok élettörténetein keresztül lehetne leginkább bemutatni, hogy nagy eredményeket csak erős hittel, nagy munkával lehet elérni!

Manapság legtöbbet szétthullott családokról lehet olvasni. Csakhogy szívünk mélyén mindannyian a jóra vágyunk. A Pajtásnak többet kellene arról írni, hogyan lehet szépen együtt élni, baráti kapcsolatokat teremteni. A Pajtás legyen korunk hű tükre és a gyermekvilág fényképe.

Deák Gábor és Juan Antonio Samaranch, a NOB elnöke

DEÁK GÁBOR államtitkár, az Állami Ifjúsági és Sporthivatal elnöke: – Magam is meglepődtem, hogy gyermekkorom kedvenc lapja, a Pajtás már 40 éve jelenik meg. Emlékszem, az első évek számait milyen örömmel olvastuk. Később is – már felnőtt fejjel – szívesen lapoztam, s nemcsak az ifjúsági mozgalomban betöltött funkcióimból adódó „kötelező" olvasmányként, hanem mert érdekelt, hogy az úttörőszövetség lapja mit közvetít a legfogékonyabb korosztálynak.

A gyerekek nevelése egész társadalmunk ügye. Ebben új hivatalunknak, az Állami Ifjúsági és Sporthivatalnak egyik fontos feladata a gyerekek egészséges életmódjának kibontakoztatása. Minden gyereknek vágya, természetes eleme a sikerekre törekvés, az örömteli vetélkedés, a játék szeretete.

Egy gyerek számára elsősorban a családi élet a minta. Ezért nagyon szívesen látnék a lapban az összetartó, egészséges életmódot példázó, a gyerekek számára sikerélményt nyújtó családi programokat. Sajnos mindennapi életünkben egyre gyakrabban találkozunk az egészségre káros szokások terjedésével a gyerekek között is. Én úgy látom, hogy erről őszintén kell beszélni velük. Annál is inkább, mert jól tudom, és emlékszem, hogy a fiúk ma is kipróbálják a cigit. S hogy ne ez legyen a felnőttség mércéje, hanem az edzettség, a bátorság, a virtus, ennek érdekében a lap példaként többször bemutathatna sportolókat. Az ő szigorú életrendjük, kemény munkájuk, jól példázzák azt, hogy igazi sikereket csak munkával, jelentős energiabefektetéssel lehet elérni. A sport arra is megtanítja a gyerekeket, hogy felszabadult, örömteli légkörben éljenek, tiszteljék és szeressék pajtásaikat.

FEKETE GYULA író, a Magyar Írók Szövetsége alelnöke: – A Pajtás a 10–14 évesek lapja. Ebben a korban dől el legtöbbször, hogy mi lesz egy gyerekből. Gondolom, az is felelőssége a lapnak, hogy milyen izgalmakkal, eszmények kel tölti fel ezt a korosztályt. Szívesen látnék a Pajtásban is több irodalmat. Mert az nem irodalmi érték, hogy riportot vagy képregényt közölnek. Minden számban kellene egy-egy apró kis írás, novella, vers, ami megkedveltetné az olvasást. Hiszen az olvasásra rá kell szokni. Így alakul ki egy bizonyos műveltségi szint. Nem kell félni, hogy betűrengeteg keletkezik az újságban, hiszen a gyerekek a tanulás során is általában betűrengeteggel találják magukat szemben. A Kedves ismerős rovat vonzatokat kelt, de az alkotásban pódium-sikerre hangolja az olvasót. A karriernek az a mintája uralkodik, amiben nincs benne – ami talán a legfontosabb lenne: az életre szóló nagy feladatok vállalása. Mert igazán nagy értékek egy élet munkájával jönnek létre. Félek attól, hogy a szórakozásnak, a szórakoztatásnak, a könnyű sikereknek olyan erős hatását kapják a gyerekek, hogy nagyon sok csalódás éri majd őket az életben. Hiszen az élet valójában sokkal több hétköznapból áll, mint ünnepből, táncból.

Persze, az embernek nemcsak a szellemi, a fizikai erőnléte is fontos. A sportban például centire, dekára lehet tehetséget mérni. Nagyon kell, hogy az embernek hosszú távú életcélja legyen, alkotásban, teremtésben, munkában. Még akkor is, ha tudja, hogy a küzdelemre, olykor a kudarcra rámehet a fél élete. Jó volna, ha a lap az alkotó, nehéz próbákkal teli életre is kínálna mintákat.

Faragó György

MIRE ELKÉSZÜLÜNK, GYAKRAN kikészülünk!

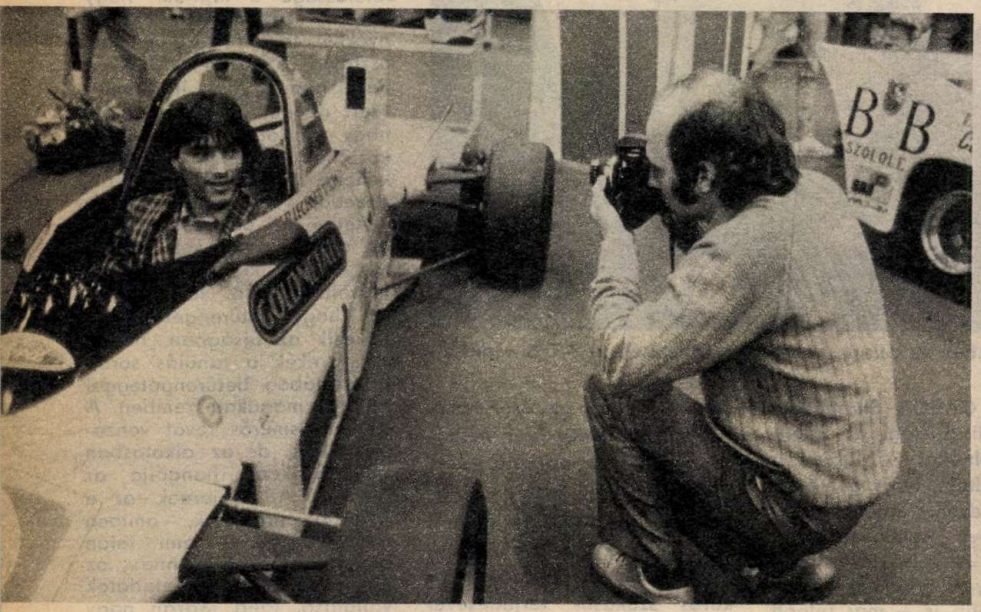

Alaphelyzet.

Az újságíró elhatározza (elhatároztatják vele a szerkesztők... elhatároztatja vele a riportalany országos érdeklődésre számot tartó eredménylistája stb.), hogy cikket ír mondjuk a hazai Forma-1 váromanyosról, Kesjár Csabáról. Az újságíró ekkor felcsap Derrick felügyelőnek, és példátlan hajtóvadászatot indít a szerencsétlen versenyző után. Szervez, telefonál, időt egyeztet, adatokat gyűjt róla, és...

...megtalálja! Mondjuk a Budapest Sportcsarnokban, a versenyautó kiállításon. Roppantul igyekszik, hogy ne csak olyat kérdezzen, amit már ötezren megkérdeztek előtte. A kérdezz-felelek játék lassan véget ér, de...

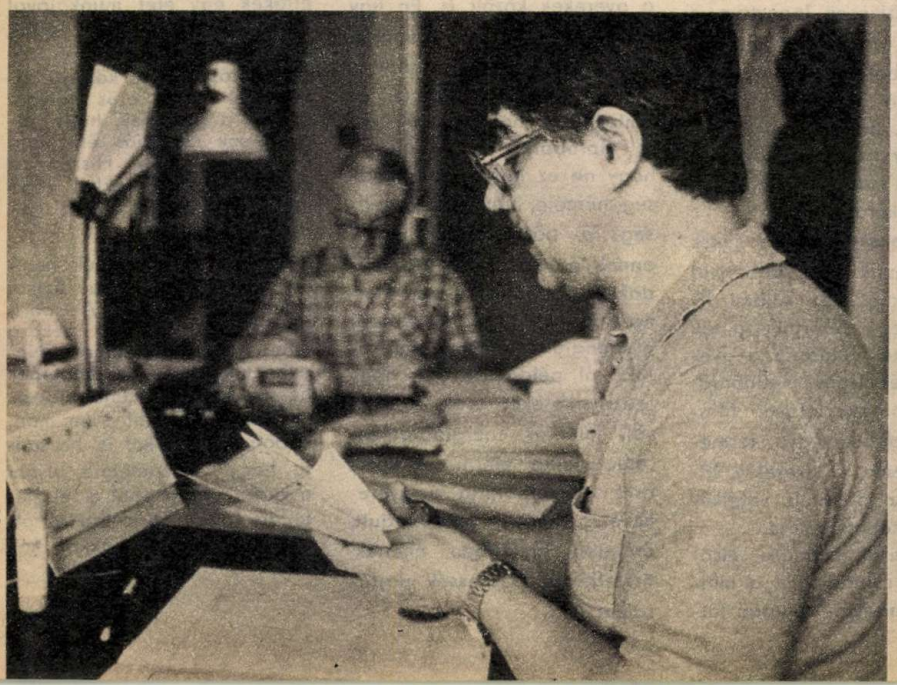

...Csaba még nem menekül. Előáll a háttérben addig szerényen meghúzódó fotós, és másodpercek alatt rettenetes felhajtást csinál. Szabályos tornaóra veszi kezdetét („Így állj, úgy fordulj, ide ülj, oda támaszkodj!"). Persze, a fotóriporter sem marad ki a játékból: felmászik, leguggol, letérdel stb. Az ember azt hinné, hogy ezzel a munka oroszlánrészén túljutott a dolog, de...

...ez nincs így. Mert a negatívból képeket, az összefirkált jegyzetfüzetből pedig szép, értelmes párbeszédet kell szerkeszteni, amit a szerkesztők elolvasnak (kijavítanak, visszaadnak, átiratnak, olykor megdicsérnek), a tervezőszerkesztők pedig formát adnak neki, „lapnyelvre fordítják le", vagyis kialakítják az oldal arculatát. És ekkor...

... az egész paksaméta a nyomdába kerül, ahol a gigantikus írógép kinézetű szedőgépeken kiszedik a szöveget...

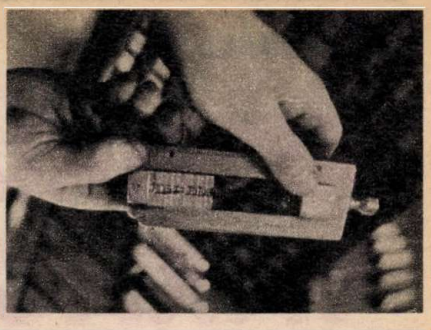

... meg a szép címbetűket..,

... és mindezt a nyomdai tördelők a szerkesztőség tervezőszerkesztőinek formatervei alapján ólomtálcákba helyezik. Ekkor azt a furcsaságot tapasztalhatnánk, hogy egy

lapoldal úgy tíz kilót nyom. Hiába, a szavaknak (legalábbis ebben az állapotukban...) súlyuk van, akárcsak a...

... nagy színbontó gépeknek. Ez a csodagép mindössze három alapszínt ismer a feketén kívül. A kéket, a pirosat és a sárgát. Mégis mindenre képes! A színbontó mester példátlan sebességgel nyomkodni kezdi a masina gombjait, billentyűit, csavargatja az alkatrészeit, felgyújt, lekapcsol, keveri az árnyalatokat, elindít, mindenféle gradációról dünnyög, és a nyomda számára előállítja...

... az általa készített filmeket, majd ezeket átviszik a montírozóknak, akik a szöveget „összepofozzák" a képekkel különös, világító asztalaikon. A sápadt lidércfény által átvilágított, immár fólián látható szöveg mellé kerülnek az ugyancsak fólián látható képek, és itt már csaknem pontosan kirajzolódik valami, de...

... hogy mi az valójában, az csak a nyomdában derül ki, ahol a sebesen pörgő hengerek közül kikúszik az a lapszám, amelyben a sebesen pörgő kerekek mágusáról, Kesjár Csabáról is olvashattok.

*

Mindez egyszerűen hangzik, csakhogy a valóságban mindegyik munkafázis nagy pontosságot igényel.

Összehangoltság, figyelem, és tegyük hozzá: állandó sietség. Hát így készülünk mi. Ki...

PETROVÁCZ ISTVÁN

KESERŰ VAKÁCIÓ 14.

Elrohant s egy vászonba kötött fényképalbummal a kezében tért vissza. Mindjárt a könyv első oldaláról egy bohóc mutatott fityiszt a fiúknak.

— Ő a papám! — súgta izgatottan Tímea. — Nagyon híres bohóc. Csak már nem olyan fiatal, mint itt a képen. Még két évig marad a cirkusznál, aztán...

— Leszerel? — fejezte be a mondatot az unokabátyja.

— Úgy is lehet mondani — hagyta rá a lány. — Hazajön és feleségül veszi a mamámat.

— Eddig, ugye, azért nem vette feleségül, mert Ómama nem engedte? — fészkelődött a lócán Kisjakab.

— A mamám nem ment hozzá! — nézte szeretettel a fényképet a lány. — A cirkusz mindig úton van és a mamám nem hagyhatta egyedül Ómamát. Akármit is mond rá.

Ubrizsi együttérzőn bólogatott, bár semmit nem értett.

— Hát akkor szia, Jaksi! — ugrott fel Tímea. A lugas fordulójából visszaszólt Pemetének: — Szia, neked is!

Ubrizsi felegyenesedett, tátott szájjal mélyen meghajolt, de ezt a lány már nem láthatta. Hangosan becsapódott mögötte a vaskapu.

— Miért mondja neked azt, hogy Jaksi? — fordult Pemete Kisjakabhoz. Amíg Tímea velük volt, a hangját se lehetett hallani.

— Így becéz. Majd neked is kitalál egy jó nevet. Pemcsi. Vagy Ubcsi: melyik tetszik jobban?

— Ha a hülyeség fájna, ordítanál! — ült vissza mérgesen a padra Ubrizsi. Az albumot nézte elmerülten. Majd anélkül, hogy felemelné a fejét, újra megszólalt:

— Szép lány az unokatesód. Nagyon szép!

— Szerelemgyerek. Azok mindig szépek! — mondta Kisjakab.

— Már megint hülyülsz? — pislogott ki a könyvből Pemete.

— Ezt így mondják! — védekezett Kisjakab. — Tudod ki a szerelemgyerek? Akinek a szülei nincsenek összeházasodva.

— Az enyéim se voltak, amikor megszülettem! — Ubrizsi hangjából dicsekvésféle érződött. Meg csöpp szomorúság, ahogyan folytatta: — A faterom csak később vette el az anyámat. És nézz rám, milyen ronda vagyok!

— Hallottad, Tímea papája azóta se vette el Csöre nénit!

— Az más! — biccentett megnyugodva Pemete. — Úgy mindjárt más!

És újra beletemetkezett az albumba...

Kisjakab meg eltűnődött azon, amit hallott. Vajon az apja tudja, hogy nagymamát a lánya gondozza, látja el a legszükségesebbekkel? S ha tudja, hogyan juthatott eszébe elfogadni a szülői házat?

De igaz-e, amit Tímea mondott? Pofonegyszerű utánajárni, akár azonnal meggyőződhet róla!

Pemetére nézett. A barátja az albumot tanulmányozta a padon.

— Figyelj, Gabcsi! — szólt rá. — Mászkálok kicsit a városban. Te addig maradj itthon, ki ne menj a házból, mert minden nyitva van... Hallod, amit mondok?

— Úhüm! — dünnyögte Pemete. — Eriggy csak!

Kisjakab azt hitte, ha rákapcsol, futva még utol érheti Tímeát. Nem akart a lánytól semmit, egyedül arra volt kíváncsi, valóban Ómamához igyekszik-e?

De hiába rohant, nem érte utol. Amikor befordult Ómamáék utcájába, mindössze annyit látott, hogy az utca másik végében egy gyermeklány meg egy öregasszony bandukol. Az asszony egyik kezével a botjára támaszkodik, a másikkal a lány vállára.

Elsétált Ómama házáig, belesett a kerítésen, de semmi mozgást nem észlelt. Visszafordult, hogy hazamenjen, ám alig tett néhány lépést, szembe találkozott Csöre nénivel.

Nagynénje szaporán lépkedett, két hatalmas szatyorral a karján. Fáradtnak, gondterheltnek látszott, de amint megpillantotta a kisfiút, azonnal felderült.

— Csókolom, Csöre néni! — suttogta Kisjakab.

— Szervusz, kisfiam! Megjöttetek?

Kisjakab furcsának találta, amit a nagynénje mondott. Honnan tudja Csöre néni, hogy többen jöttek? Tímea árulta el neki? Ómamához sietve még arra is futotta az idejéből, hogy beugorjon az anyjához, s elújságolja: megjött az unokabátyja egy barátjával...

Más magyarázatot nem talált rá, hiába is törte a fejét.

Hosszabb töprengésre amúgy se maradt ideje; Csöre néni lerakta az egyik szatyrot a járdára, a másikból pamuthálót, pénztárcájából pedig aprópénzt kotort elő, s a fiú markába nyomta:

— Szaladj vissza a sarokra a zöldségeshez, elfelejtettem főzeléknek valót venni. Hozz egy fej szép káposztát, ha nincs, a főzőtök is megfelel. Csak ne legyen vén. Hozhatsz mindjárt kettőt, otthon is főznöm kell valamit...

Vasárnap Csöre néni Szegedre készült a lányával, Tímea apja ott játszott a cirkuszban, őt nézték meg. Hívta a fiúkat is.

Ubrizsi örömmel tartott velük, Kisjakab viszont kimentette magát. Azzal takarózott, ki nem állhatja a cirkuszt, sajnálja szegény állatokat, akiket szerinte a cirkuszban csak kínoznak.

Amikor egyedül maradt, megpróbálta maga elé idézni Ómama rezzenéstelen, fakó pergamen arcát, s elképzelte, mit mond majd neki, ha a valóságban is szembe kerülnek egymással. Ezt a találkozást nem kerülheti el, ezért jött Vásárhelyre, hogy megpróbálja Ómamát jobb belátásra bírni. Meggyőzni, ha apára hagyja a házát, többet árt vele, mint használ.

Megkéri Ómamát, ha kell, letérdel és úgy könyörög neki, álljon el a szándékától. Ez az egyetlen lehetőség, hogy a családjuk együtt maradjon!

Miért hitte, hogy a nagyanyja hallgat rá? Hogy egyáltalán szóba áll vele?

Mert fiúgyerek. Egyetlen a családban. S apja után a Szabados név egyedüli továbbörökítője.

Arra számított, néhány kedves szóval leveszi a lábáról a nagyanyját. S hogy biztos legyen a dolgában, mondatról mondatra megtanulja, amit kérni akar tőle, begyakorolja, hogyan viselkedik majd.

Amíg a nagynénje Tímeával és Pemetével Szegeden volt, a szövegét szajkózta. Bement a lakásba, a tükör elé állt, s figyelte a szája mozgását, a kéz- és fejmozdulatait.

(Folytatjuk)

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

SHOW ROCK

DÉVÉNYI TIBOR ROVATA

Az ősz a természetben az elmúlás, a popzenében a megújulás évszaka. Ilyenkor kell a legjobb slágerekkel kirukkolniuk az előadóknak, mivel a lemezek iránti kereslet így, karácsony közeledtével a legerősebb. Ráadásul, ha valaki novemberben vagy decemberben áll elő valami rendkívüli produkcióval, az nagyon sokat lendíthet rajta az év végi szavazásnál, amikor eldől, hogy kik voltak az óesztendő legkedveltebb sztárjai. Az nevet, aki utoljára nevet! — tartja a közmondás, és ezt tudják a zenészek is. Ezért az elkövetkező napokban lemezbőség várható az üzletekben.

Megjelent Varga Miklós új lemeze, az Edda 6. albuma és Katona Klári új korongja is. Néhány hét és kiderül, hogy kinek sikerült a legjobban haladnia a divattal, és ki maradt le a versenyfutásban.

Köztudott, hogy a mai tizenévesek rajongása szinte óráról órára változik. Olyan sztárokat, mint néhány hónapja még a Duran Duran, vagy Nena volt, ma már teljes érdektelenség kísér. Ezért a hajdani kedvencek mindent megpróbálnak, hogy felhívják magukra a figyelmet. Michael Jackson például megoperáltatta fitos orrát, és teljesen új „fejjel" lépett megint a színre. Ezenkívül kitalált egy olyan hisztériát, amihez rohanó életünkben rögtön partnereket talált. Támadást indított a baktériumok ellen! Naphosszat vitaminokat eszik, és több órán át fekszik egy hermetikusan lezárt, oxigénnel töltött búra alatt. A reklám meghozta az eredményt, a fiatal sztár ismét az érdeklődés középpontjába került. Egyre-másra alakulnak a „Tiszta levegőt Jacksonnak!" klubok, és egyre több természetvédő lemezjátszóján forognak az énekes lemezei.

Valami hasonló trükkön töri a fejét az Eurovíziós fesztivál győztese, a 14 éves Kim Sandra is. Egy jó sláger kevés a halhatatlansághoz, ráadásul — érdekes módon — a tinik nem nagyon szeretik a velük egykorú énekeseket, zenészeket. Emlékszem, amikor a Popzenei műhely című televíziós műsorban fellépett a nyolcadikosokból álló Fáraó zenekar, mennyi gúnyolódó levelet kaptam. Ilyenkor mindig azt képzelik a levélírók, hogy ők sokkal többre lennének képesek, mint „kortársaik". A valóság aztán valamivel szürkébb, mint az önbizalom fellángolása.

Ezt bizonyítja a „3+1" játékunkra jelentkezők többségének példája is. Világosan leírtuk, hogy azok pályázhatnak közös zenélésre a Neotonnal, akik már próbálkoztak ezzel a műfajjal. A levelek többségében mégis azt írjátok, „nem énekeltem soha, de nagyon szeretnék". Tehát még egyszer kérlek benneteket, hogy csak azok fogjanak tollat, akik már szerepeltek egyedül vagy zenekarral színpadon.

Legjobb lesz, ha figyelitek az újonnan megjelent magyar lemezeket. Például Katona Klári új albuma egy nagyszerű visszatérés remek példája. Az új hangzású, igényes muzsika Presser Gábor és Demjén Ferenc munkája.

Az Edda 6. albumát is ez jellemzi. Pataky Attila fantasztikus energiával ismét létrehozott egy ütőképes zenekart. Az új együttes legnagyobb erénye, hogy a régi Edda-hangzást sikerült átmentenie. Stílusa megfelel a rock-közönségnek, de szívesen táncolnak rá a diszkókban is.

Az év utolsó negyedében is győzött a popzene örök törvénye — csak a szorgalmas, vérbeli zenészek tudnak sikerrel újítani.

Kim Sandra és Pataky Attila

Katona Klári

Michael Jackson az oxigénsátorban

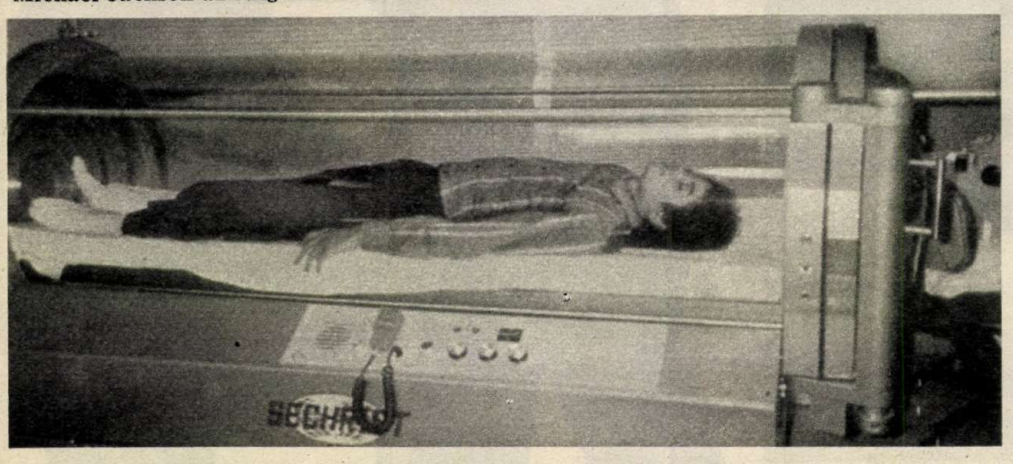

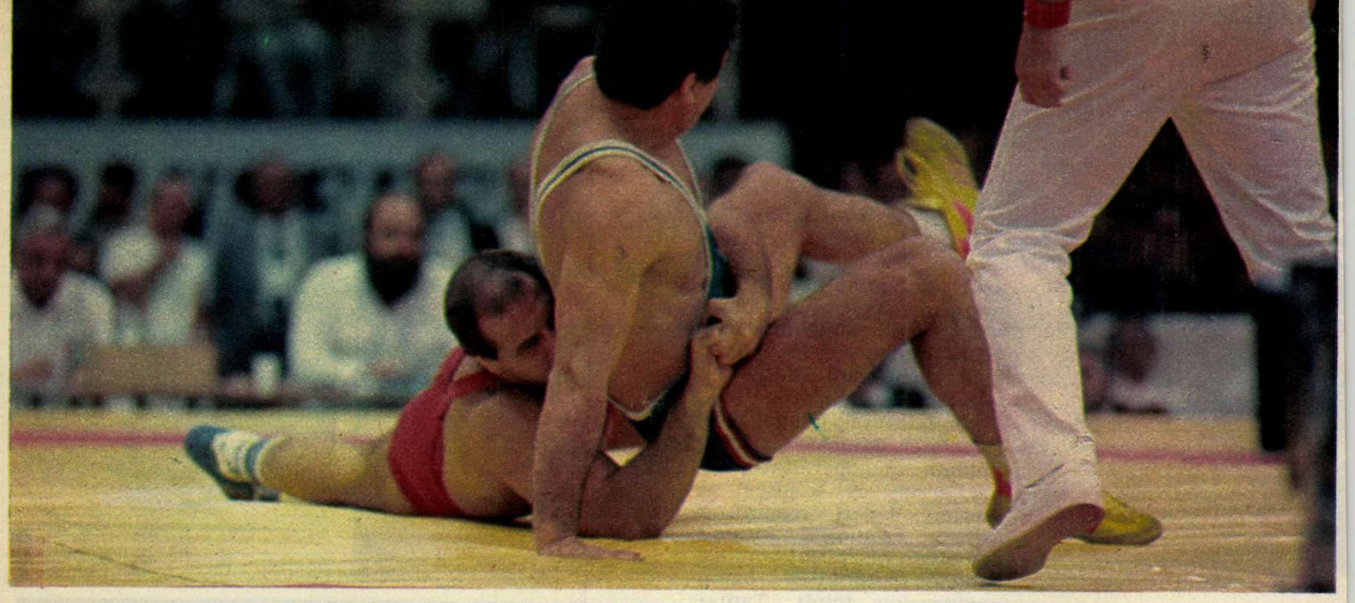

A SZÁZKILÓSOK KIRÁLYA

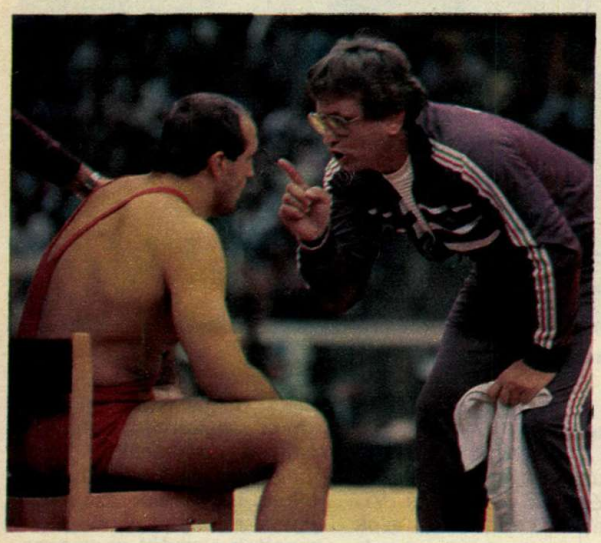

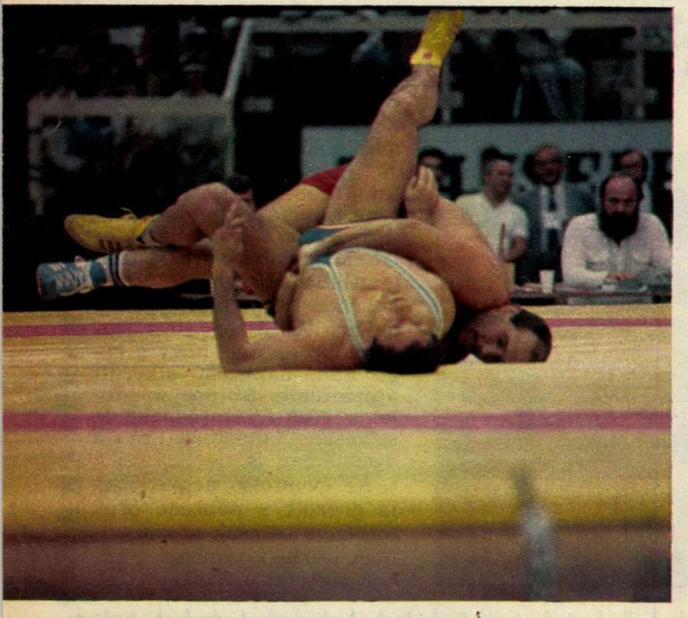

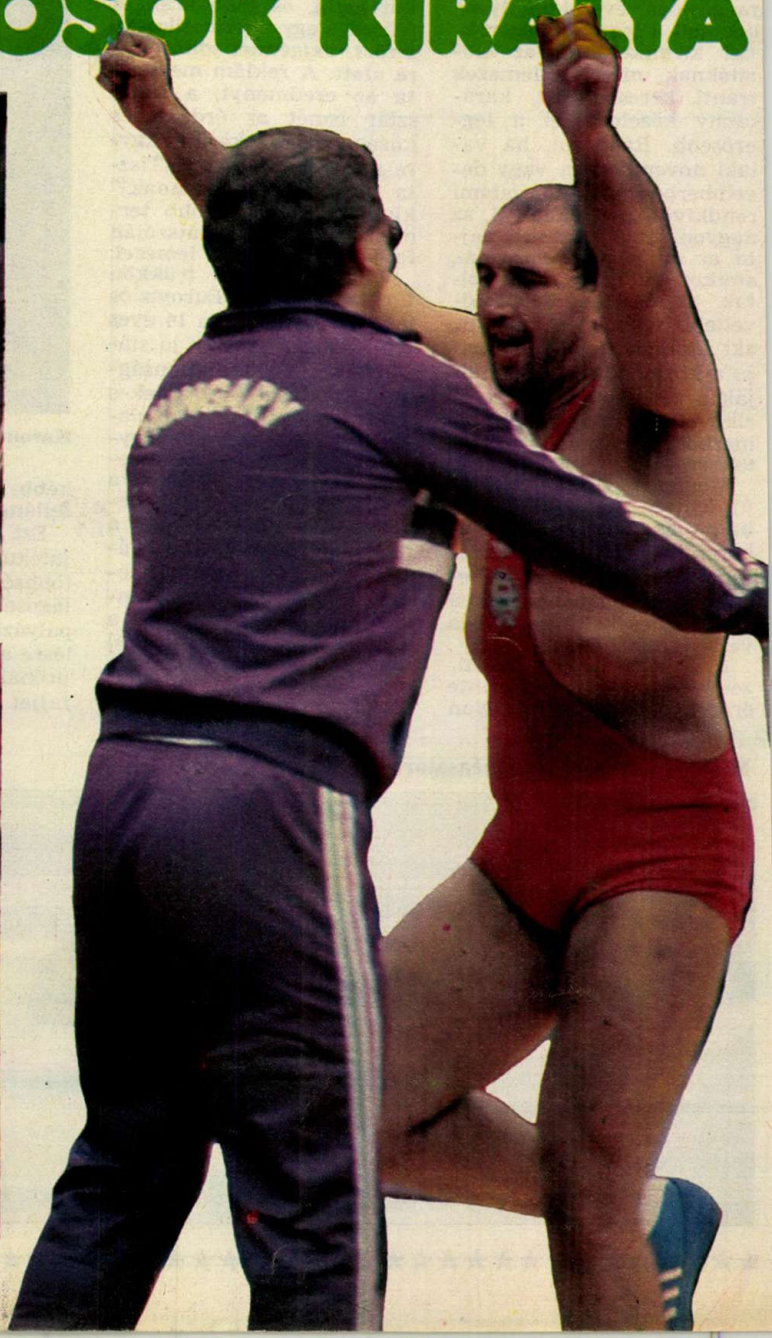

Fotó: Szalay

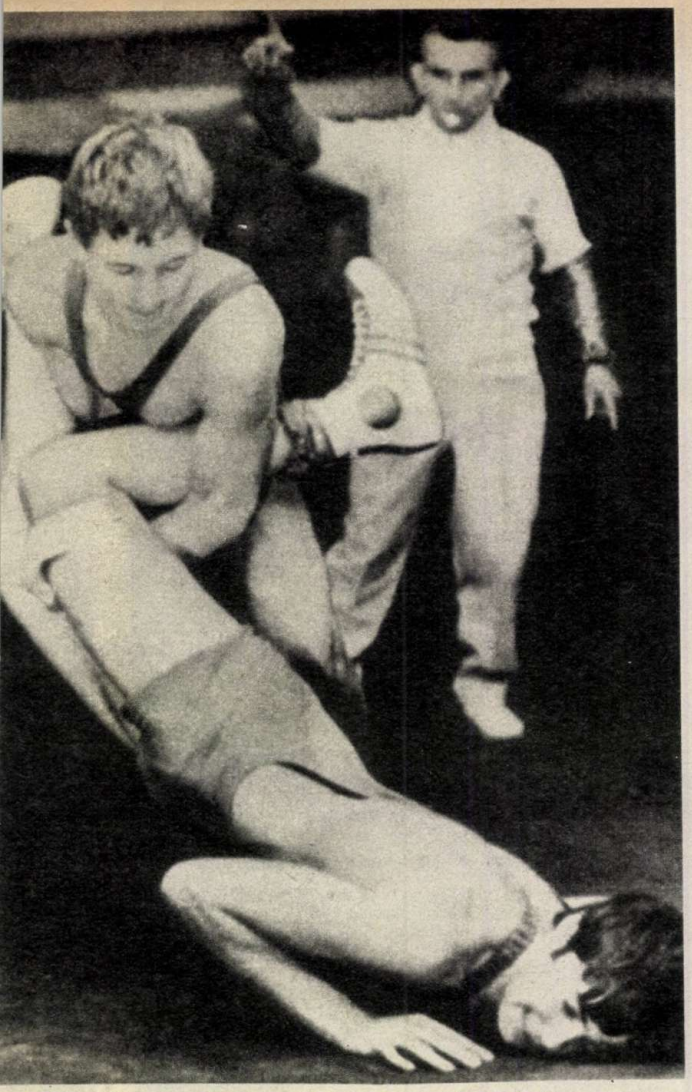

Gáspár Tamás 1973-ban úttörő-olimpiai bajnokságot nyert

Gáspár Tamás már évekkel ezelőtt elindult a díszes királyi székhez vezető lépcsősoron, de csak most, 26 évesen jutott fel az őt megillető helyre. A néhány hete rendezett budapesti szabad- és kötöttfogású birkózó világbajnokságon végig magabiztosan versenyzett. A döntőben legnagyobb ellenfelét, a román Andreit 5:3 arányban győzte le. Világbajnok lett, és nem érdemtelenül. Már ifjúsági versenyzőként felhívta magára a figyelmet: kétszer lett első IBV-n, később a junior-világbajnokságon ezüstmajd aranyérmet szerzett. A felnőttek között is megállta a helyét. EB-n előbb ezüstérmet, majd 1984-ben – ugyancsak Budapesten – aranyérmet nyert. Világbajnokságokon már két alkalommal is a döntőbe verekedte magát. 1981-ben Svédországban a jóval rutinosabb Balbosintól simán kikapott, de tavaly már csak minimális különbséggel maradt le a dobogó tetejéről.

És most sikerült! Beérett a rengeteg munka gyümölcse, és igazolódott annak a helyessége is, hogy a jó vb-szereplés érdekében ebben az esztendőben még az Európa-bajnokságot is kihagyta.

– Szó sincs arról, hogy befejezem! – nyilatkozta a győzelem után. – Legalább 30 éves koromig szeretnék versenyezni. És addig még van egy olimpia is . . .

LEGJOBB SEGÍTŐINK!

Eszedbe jutott már, hány ember dolgozik azért, hogy ezt a lapot minden héten a kezedben tartsd? Persze, ez nem számonkérés, hiszen az a legfontosabb, hogy élvezd, amit olvasol, tetsszen az újság. Egyszer egy évben — december 7-én — azonban mi is ünnepeljük megunkat. Ez a Magyar Sajtó napja.

Ebből az alkalomból elmondjuk, hogy a szerkesztőség tagjai nap mint nap törik a fejüket azon, hogy mi az, ami téged a legjobban érdekel, hogyan öntsék a legvonzóbb formába a megírt és lefotózott eseményeket. Ezután következnek a nyomdászok, akik szedik, nyomják a lapokat. Majd vonatokra, autókba rakják a példányokat, hogy a nagyvárosi és az apró falvakban élő gyerekek egyaránt elolvashassák.

Ennek a folyamatnak egyik láncszeme a terjesztők hálózata, vagyis azok, akik közvetlenül gondoskodnak arról, hogy a kezedbe vehesd a legfrissebb számot. Ők azok a tanárok, akik fontosnak tartják, hogy hozzászoktassanak benneteket a rendszeres újságolvasáshoz, és azok a gyerekek, akiknek bizonyára tetszik a lapunk, ezért szívesen ajánlják másoknak is.

Nekik szeretnénk most megköszönni munkájukat! Mégpedig úgy, hogy minden számunkban közöljük egy-egy megye tíz legkiválóbb, legszorgalmasabb gyermek-terjesztőjének nevét, úttörőcsapatát, iskoláját. Aki pedig felfedezi magát az újságban, Pajtás-ajándékra is számíthat.

Ezzel is szeretnénk kifejezni köszönetünket fontos munkájukért. És még annyit, csak így tovább . . .!

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYE
LEGEREDMÉNYESEBB TERJESZTŐI:

Aczél Ilona, 8. osztály, Gulács,
2822. sz. Apáczai Csere János Úttörőcsapat;
Albert Zsolt, 7. osztály, Nyíregyháza,
114. sz. Zrínyi Ilona Úttörőcsapat;
Boros Judit, 8. osztály, Kállósemjén,
2925. sz. Vasvári Pál Úttörőcsapat;
Jaczina Ágnes, 8. osztály, Rakamaz,
1794. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat;
Lengyel Mónika, 8. osztály, Tímár,
3397. sz. Vasvári Pál Úttörőcsapat;
Péter Zita, 8. osztály, Tiszaszalka,
2834. sz. Ságvári Endre Úttörőcsapat;
Szabó Csaba, 8. osztály, Nyírjákó,
3570. sz. Arany János Úttörőcsapat;
Szakács Mónika, 8. osztály, Tímár,
3397. sz. Vasvári Pál Úttörőcsapat;
Tóth Judit, 7. osztály, Érpatak,
2921. sz. Esze Tamás Úttörőcsapat;
Trekop Regina, 8. osztály, Rakamaz,
1794. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat.

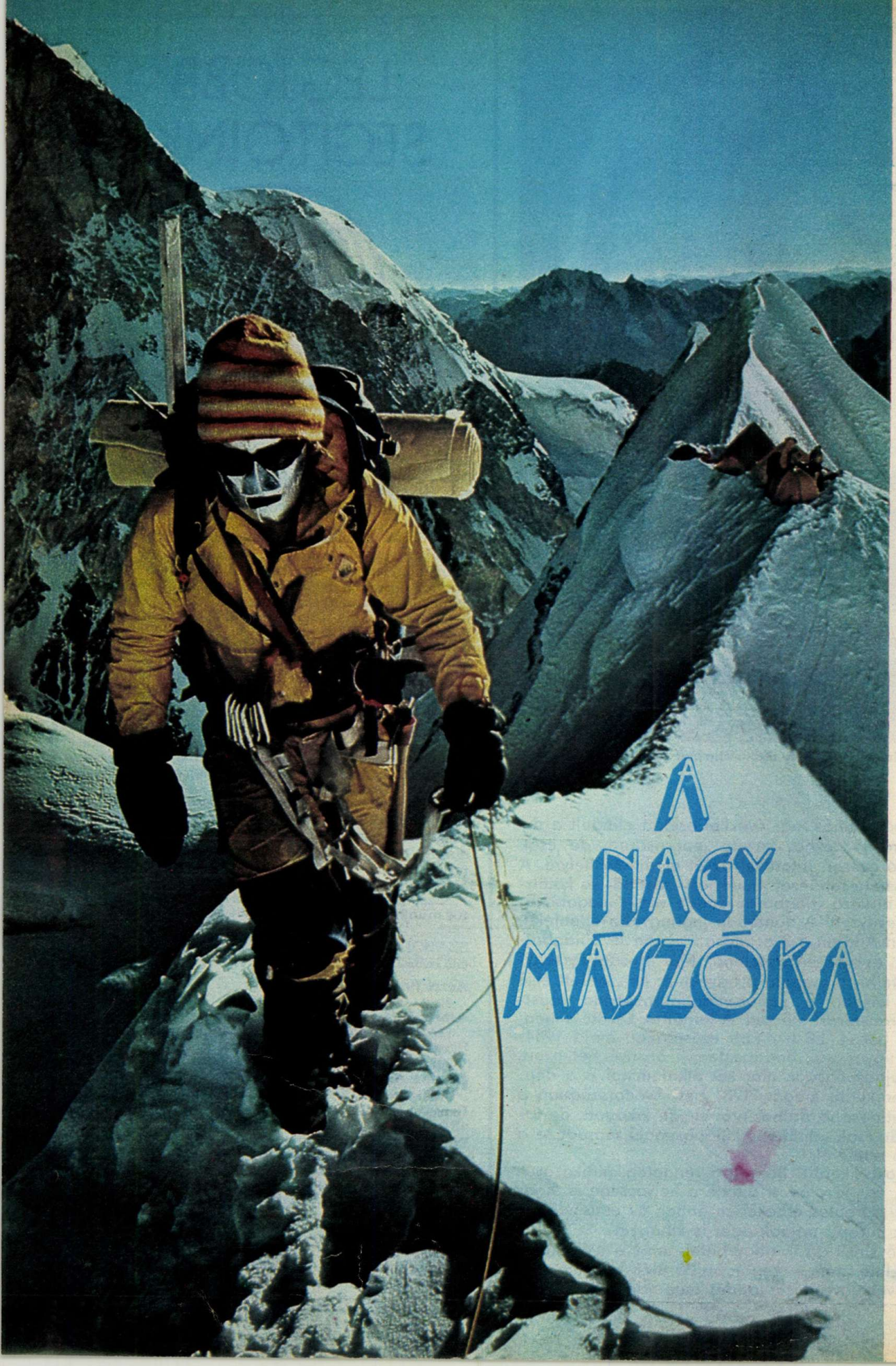

A NAGY MÁSZÓKA

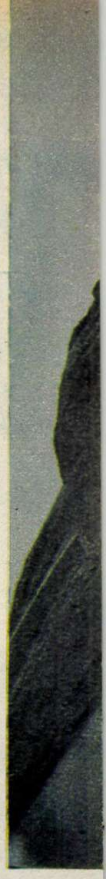

Tábor a f
derül ki, h
nyéken ug

Többhetes
lószínűleg
biztosan n

A fiúk alighanem „Gazálkodj okosan"-t játszanak a sátorban, bár itt azért van egy falatka ellentmondás. Mert már az is rengeteg pénzbe kerül, hogy egyáltalán a nagy mászóka közelébe kerülhessen az ember...

Függőleges utakon. A bajszos kópé csibészes mosolya, valamint az aprólékos gonddal összeállított felszerelés arra vall, hogy előre megfontolt szándékkal tévedt a meredek lejtőre.

nyag túrázóknak nem ajánlott, mert ha itt on maradt, az több, mint bosszúság. A kör- ö az áruellátás...

hazafelé tart néhány rosszcsont. Verés va- az elhanyagolt külső miatt néhány napig i újra a „játszótérre".

KEDVES ISMERŐS

CÉLBA KELL ÉRNI!

Milyen lehetett az egykori, híres motorversenyző, nagypapa korában? Próbálok találgatni:

— Apró fehér bajusza volt, a szekrény mélyén füles bőrsapkát és ódivatú motorosszemüveget őrizgetett, olykor a térdére ültette az unokáját, és a régi nagy versenyekről mesélt.

Kesjár Csaba mosolyogva bólogat:

— Igen, valami ilyesmi. Ráadásul az édesapám is híres motorversenyző volt, harmincvalahány országos bajnoki címet szerzett. Aztán bukott egy hatalmasat, a válla egy életre tönkrement. Akkor átült az autóba, és raliban versenyzett tovább.

Ki tudja, milyen lesz Csaba nagypapa korában? Egy biztos: még csak 24 éves, de máris rengeteg a mesélnivalója. Gokarttal kezdte, gyorsasági autóversenyző lett belőle. A szakemberek óriási tehetségnek tartják, remélik, hogy sikerül végigjárnia az autóversenyzők szamárlétráját, és néhány év múlva ő lesz az első magyar Forma—1-es versenyző!

*

— Hogyan kezdődött?

● Azt hiszem, hogy ez nem is kezdődött. Ez így volt mindig. Büszke voltam a nagypapára, édesapámra, a műhelyünkre, az olajos alkatrészeinkre, a versenygépeinkre. Én ezekkel együtt nőttem fel. Nyolcéves voltam, amikor kiszúrtam valahol egy szakadt, roncs, ötven köbcentis Jávát, és kérleltem a papámat, hogy vegye meg nekem. Jó, megkapod, mondta, ha a bizonyítványod legalább 4,4 lesz. Persze, tanultam rendesen, aztán éppen 4,4 lettem. Megvettük a motort, szépen felújítottuk, és attól kezdve nem érdekelt semmi más.

— Csak a Pajtás pályázata...

● Amikor olvastam, azonnal felkaptam a fejem. Építsünk gokartot! Így szólt a felhívás. Nem modellt kellett fabrikálni, hanem igazit. Vasváz, gumi, motor, pöfög és megy.

— Persze, azonnal nekiláttál.

● Á, nem. Apám segítsége kellett hozzá, de ő egy hónapig altatta az ügyet. Ezerszer megkérdezte: „Jól meggondoltad? Mert ez egy életre szóló döntés lehet!..."

— Az lett.

● Az. Csodamasinát csinált, csillogott, villogott, még a hegesztések varratai sem látszottak. Gyárinak vélték a szervezők, de az mindenesetre világos volt előttük, hogy nem gyerek eszkábálta össze.

— Ez lett a versenygéped?

● Igen. 13 évesen, korengedéllyel indultam ifjúsági gokartversenyen.

— Az eredmény?

● Engem is meglepett, de évente sikerült egy-egy osztállyal feljebb lépnem. Az utolsó négy gokartos évben például minden versenyt megnyertem. 18 éves koromban elmentem a Volán SC autószakosztályába. Sokak nagy irigységére kaptam egy gyári Forma Eastern autót.

— És sokak nagy irigységére első versenyeden Pécsett rögtön nyertél is.

● Na jó, akkor elmesélem, hogy milyen „egyszerű" az egész. Van azon a pályán egy alig ötkilométeres szakasz, ahol menni kell, mint a golyó, és ilyenkor a centik is számítanak. Na, én azon az öt kilométeren a versenyt megelőző napon reggeltől estig mentem oda-vissza. Kétszer tankoltam! Úgy megismertem centiről centire a pályát, hogy álmomban is végigmentem volna rajta. De így történt ez akkor is, amikor tavaly lehetőségem nyílott arra, hogy a zeltwegi pályán, a versenyiskola-tulajdonos, Walter Lechner előtt bizonyítsak.

— A próba sikerült, így lettél a Forma Ford csapat tagja.

● Igen. Az egy becsületes ügy volt. Nála nem számított a válogatottságok, vagy a korábbi sikerek száma. Beültetett egy Forma Ford kocsiba, mehettem tíz kört, és közben ketyegett a stopper... A próba valóban sikerült, így kaptam lehetőséget arra, hogy az osztrák bajnokságban versenyezzek. Szerencsémre a szövetség is támogatott mindenben. Lechner úr adott egy hároméves, szakadt, szétnyűtt forma Ford—2000 autót. Az első versenyre aztán úgy kipofoztuk az öreg múmiát, hogy a tulaj sem ismert rá. És végül most a Pepsi cég jóvoltából egy vadonatúj autóm van, azzal nyertem az osztrák bajnokságban.

— Forma—1-es álmok?

● Előbb a Forma—3, aztán a Forma—2, és persze, sikerrel. Azután kellene egy mecénást találni, szóval, nem könnyű...

— Türelmes vagy?

● Csak verseny közben. Az életben eléggé türelmetlen vagyok. Viszont nagyon hajt az, hogy mindent meg akarok tanulni a vezetésről. Autóban, motoron egyaránt. Mert a versenyzésben az is benne van, hogy célba kell érni. Nem tanácsos a száguldó autót idejekorán „eldobni"...

(t. z.)
Fotó: Szalay Béla

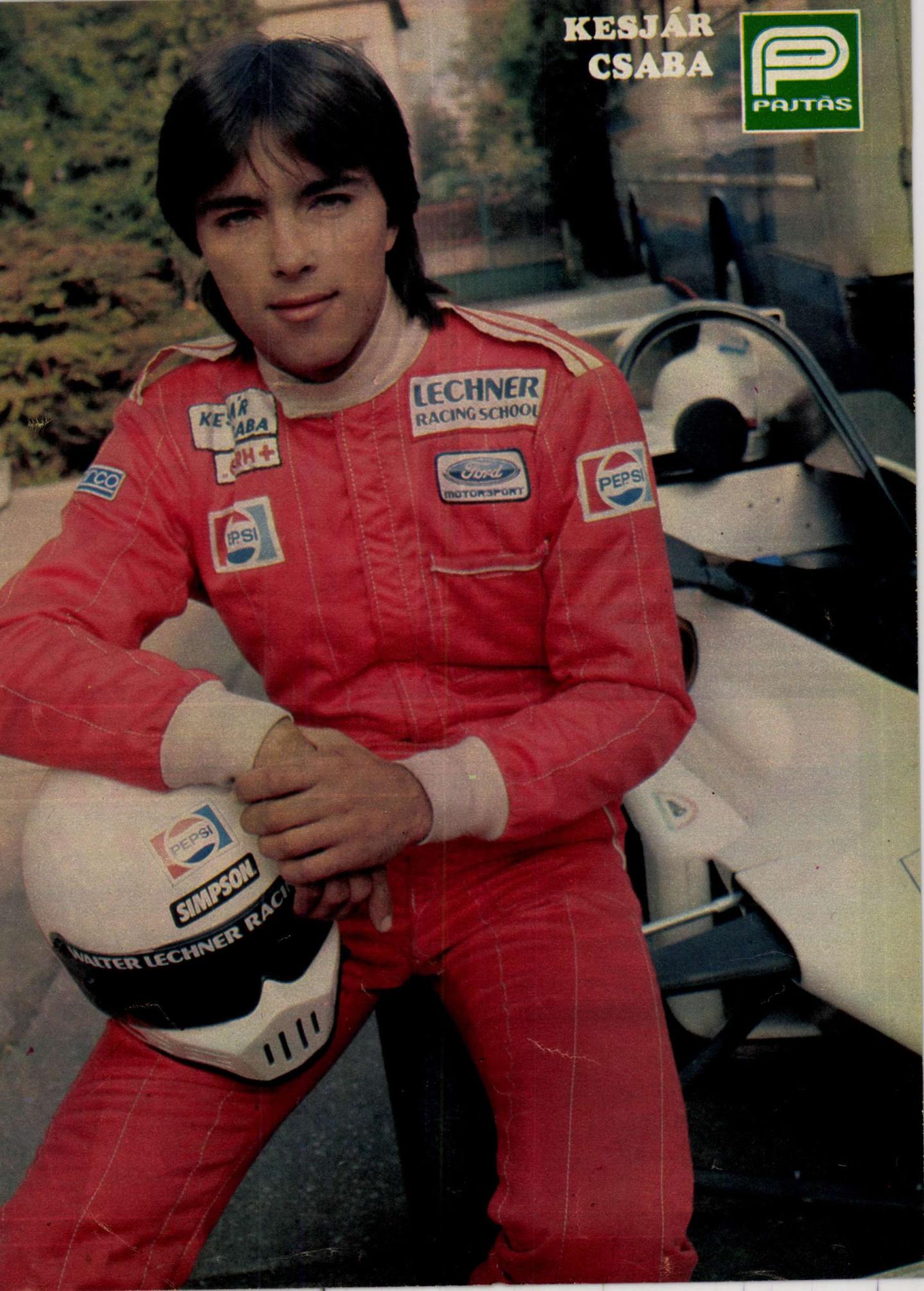
KESJÁR
CSABA
PAJTÁS
LECHNER
RACING SCHOOL
Ford
MOTORSPORT
PEPSI
SIMPSON

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

Hiába a szinte tökéletes kényelem, az összkomfortos berendezés, a kamionsofőrök munkája a legnehezebbek közé tartozik. Nemcsak azért, mert az állandó ülő életmód megviseli az izületeket, hanem azért is, mert a nagy távolságok okozta időeltolódásokat nehezen egyenlíti ki a szervezet. A test periodikusan ismétlődő, időszakos működéseit – mint például az alvás-ébrenlét ritmusát – szabályozó belső „biológiai óra" megfelelő alkalmazkodásához, átállásához ugyanis több idő kellene, mint amennyit az útiterv megenged.

A Csehszlovák Tudományos Akadémia botanikai intézetének kutatói megfigyelték például, hogy a békalencse erőteljesen megköti a vizek nitrogén- és foszfortartalmát, és saját szerves anyagaivá építi át a szennyezést okozó szervetlen vegyületeket. Az így képződött szerves anyagot – azaz békalencsét – be lehet takarítani a tavak felszínéről takarmányozás céljára.

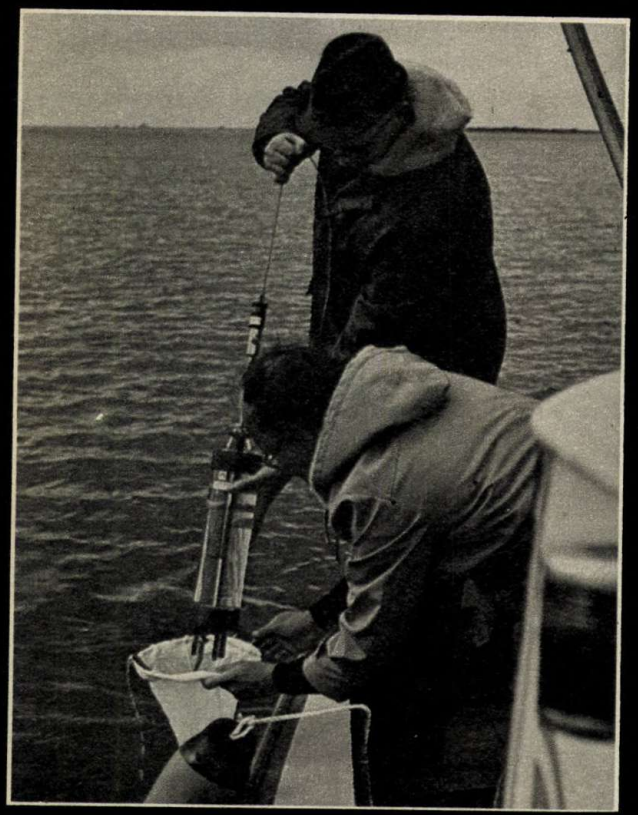

A „vérvörös száj" kifejezés cseppet sem túlzás, hiszen ajkunk éppen azért piros, mert átüt rajta az erekben áramló vér színe. A szájat ugyanis nem védi vastag hámréteg, mint a test többi részét.

Bravúros pillanatkép: az éppen eldurranó léggömb képét örökítette meg a fotóriporter. A felvétel olyan különleges fényképezőgéppel készült, amelynek kioldógombját hang vezérli. A gép tehát a pukkanásra exponált...

Különleges elefánttal dicsekedhetnek a Ruhr-vidéken fekvő Hamm város lakói. A helység kultúrházát – amelyben állandó trópusi növénykiállítás és akvárium van, valamint különféle időszakos kiállításoknak is helyet ad – tervezték ilyen figyelemfelkeltő alakúra. Az épület szép példája a funkció és a forma összhangjának.

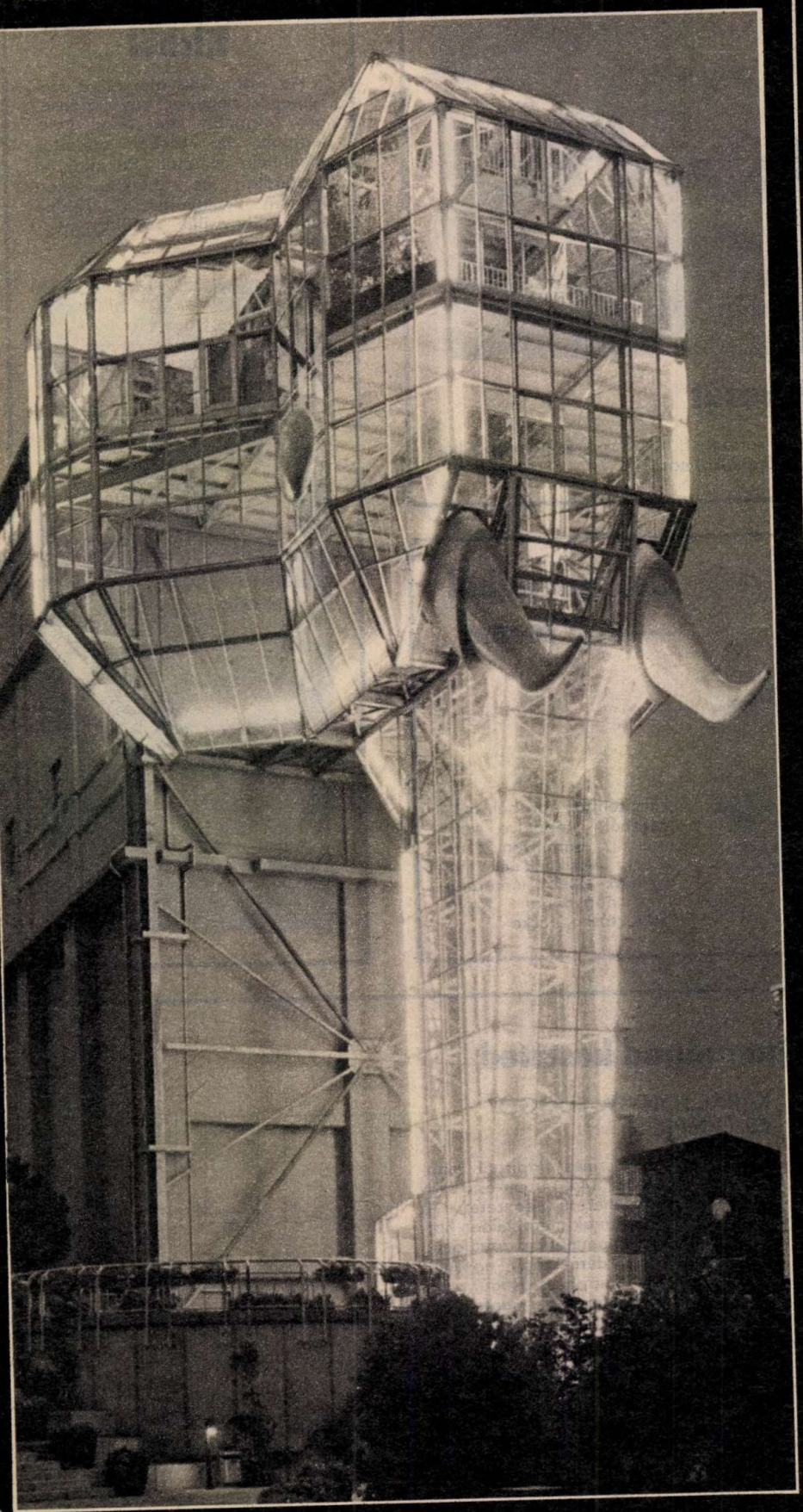

Igencsak kellemes gyógymód bevezetésével kísérleteznek a Szovjet Tudományos Akadémia jaltai kutatóintézetében: az illatterápiával. A szaglás során ugyanis biológiailag aktív anyagok kerülnek a szervezetbe, mint például a növények illatát adó illóolajak és más szerves vegyületek is. Megfigyelték többek között, hogy a levendula illata nyugtat, a hársfa illata csökkenti a vérnyomást, a galagonya és az orgona javítja a szívműködést stb. Persze, a hatóanyagok akkor igazán eredményesek, ha nagyobb töménységben, a virágokból kivont koncentrátumok formájában használják őket.

Különleges kerékpárt fejlesztettek ki a Du Pont szakemberei. Jóformán minden alkatrésze műanyagból, mégpedig rendkívül erős műanyagból készült, s a gép így sokkal könnyebb, mint a hagyományos kerékpárok. Másik különlegessége, hogy a szélesített kidolgozású kerékpárváz felér egy bonyolult műszerfallal: programozható komputer, rádió és hangfal is van rajta.

Játékvasút

Ócsinek vagy huginak, kezdők vastag kartonból, haladók farostlemezből készíthetik el. Mindenféle lim-lom tárolására alkalmas.

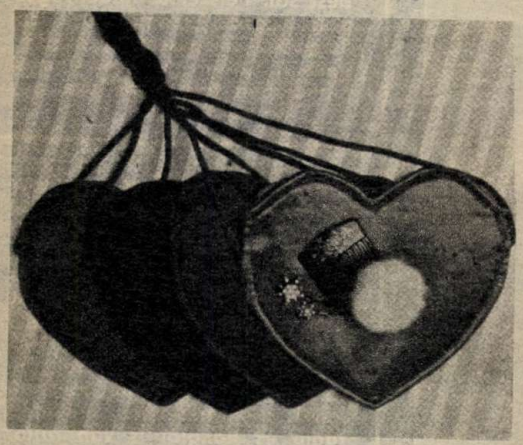

Sok anyagból – egy forma

Szaténból, kordból, matlaszéból, steppelve vagy anélkül, bármilyen díszítéssel, kicsiknek és nagyoknak, kisebb méretben, vagy nagyobban: táska, táska, táska, táska . . .

Télapócsizma filcből

Ha olyan sok ajándékot szeretnétek, hogy az egy közönséges csizmába nem férne bele, legjobb, ha filcből csináltok megfelelő méretűt. Rakjátok ki nyugodtan az ablakba, mert minden valamirevaló Télapó tudja, hogy illik színültig megtölteni . . .

Nagyobb az öröm, ha magad készíted

A közeledő karácsony – gondot is jelent. Milyen ajándékkal kedveskedjünk szeretteinknek? Zsebpénzünket összegyűjtve járjuk a boltokat, s közben azt számolgatjuk, kinek mit vehetünk, hogy mindenkinek jusson egy hanglemez, egy könyv, esetleg egy sál vagy töltőtoll. Egyre ritkábban jut eszünkbe, hogy nemcsak pénzért lehet örömet szerezni. Egy kis odafigyeléssel, fantáziával s némi kézügyességgel szebb ajándékot készíthetünk, mintha tövig koptatván lábainkat, boltról-boltra járunk. A következőkben ehhez szeretnénk ötleteket, tanácsokat adni. A nyersanyagot az Ezermester boltokban, a papírboltokban fillérekért megveheted.

KARÁCSONYFA-FÜGGŐ ÉS LAMPION

Egyik oldalán színes papírból szabjunk le legalább 14×14 cm-es, vagy annál nagyobb méretű négyzetet. Az „A" vagy „B" ábrának megfelelően hajtogassuk 3–5 alkalommal a papírt, amíg nem kapunk egy derékszögű, egyenlőszárú (6–8 cm alaphosszúságú) háromszöget. A „C" ábrának megfelelően ollóval vagdossunk be egymással szemben, felváltva egyenesen vagy cakkosan minél több csíkot. Ezután nyissuk szét a négyzetet, a négy csücsköt fogjuk össze, és rögzítsük szaloncukorakasztó fémhoroggal. A lap közepére tegyünk ezüst vagy arany színű diót. A dió súlyától megnyúlik a bevagdosott papírlap. Ha sokféle színű, mintázatú

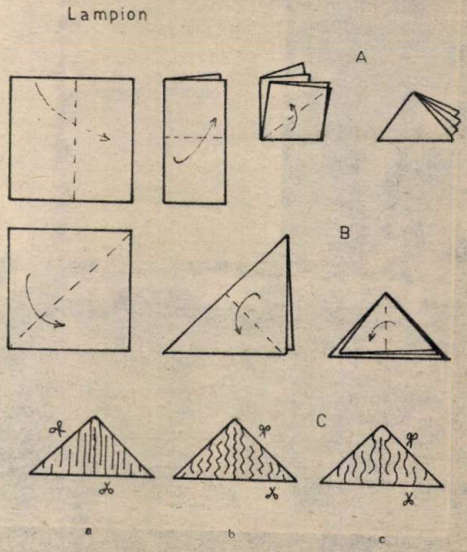

szabadidő

Alátét

Az ősszel gyűjtött leveleket rajzoljátok körül, a kapott mintát pedig filcből vágjátok ki. Egy kisebb és nagyobb, különböző színű filckörre varrjátok rá. Kész az ajándék!

Díszek az ünnepi asztalra

Sokan ismerik már a sóból, lisztből gyúrt kerámia-alapanyagot, amiből kedves figurákat, faliképeket lehet formálni. De talán nem gondoltak rá, hogy ötletes karácsonyfadíszek, sőt, az ünnepi asztalra csillag, szív, vagy koszorú alakú gyertyatartók is készíthetők belőle. A fehér kerámiában szépen mutatnak majd a színes gyertyák.

Annak, aki nem ismeri, elmondjuk a receptjét: fél kiló lisztet, fél kiló sóval és kb. három és fél deci vízzel összegyúrunk, és a masszát cipó alakúra formázzuk. Nedves kendőbe csavarva egy éjszakára hűtőszekrénybe tesszük. Másnap egy kevés liszttel megszórjuk, és még egyszer átgyúrjuk. Belisztezett gyúródeszkán vékonyra kinyújtjuk, majd éles késsel, vagy kiszúróformákkal különböző mintákat vágunk ki belőle. Egy tepsit zsírpapírral kibélelünk, és a kerámiákat egymás mellé ráfektetjük. Egészen langyos sütőbe toljuk, és a sütő ajtaját kissé nyitva hagyva, 12–24 órán át szárítjuk. Ha takarékoskodni akarunk az energiával, öt óra elteltével a sütőből kivehetjük a tepsit, és a figurákat szobahőmérsékleten hagyjuk száradni.

Kis fantáziával és kézügyességgel ugyancsak kedves, ehető manókat készíthetünk ajándékba vagy asztaldísznek. Testük alma, amibe hurkapálcikákkal vagy fogvájóval tűzzük az amerikai mogyoróból, kimagozott datolyából, aszalt szilvából készült kezeket. Talpként egy-egy szárított fügekarika vagy két nagy mandulaszem szolgál. A dió kobakokra aszalt szilvából, fügéből vagy birsalmasajtból csinálhatunk fejfedőt. A szemet, orrot, szájat, gombokat, díszeket fehér cukormázzal rajzoljuk a manókra. Ehhez egy tojásfehérjét állandóan keverve kb. tíz deka szitált porcukorral és két-három deka rizslisztel összedolgozunk. Amikor a hab már jó sűrű, alufóliából vagy pergamenpapírból készült kis zacskóba töltjük. Ennek a negyedéből egy keveset ollóval levágunk. Az így keletkezett lyukon keresztül nyomható ki a cukormáz. A manók díszítésében azután „szabad a gazda!"

Pákozdi Judit

kosárkát készítünk, szép díszeket rakhatunk a karácsonyfára.

Ha 30×30 cm-nél nagyobb méretű a kiinduló négyzetünk, akkor az elkészült „fészek" közepére egy 6×6 cm-es keménypapír négyzetet is be tudunk ragasztani, amelybe az ügyesebb kezűek a színes karácsonyfaizzót be tudják ragasztani. Így már komoly lampiont nyerhetünk, amelyet nemcsak karácsonykor, de farsang idején is használhatunk.

TÁLCA, SZÍNES RAFIA DÍSZÍTÉSSEL

A karácsonyi asztalon nagyon jól mutat a színes rafiával bevont gyümölcsöstálca. Anyagszükséglet: 2 db 780 mm hosszú, 2 mm vastag huzal; 1 db 230 mm hosszú, 1 mm vastag huzal; 10 dkg színes rafia.

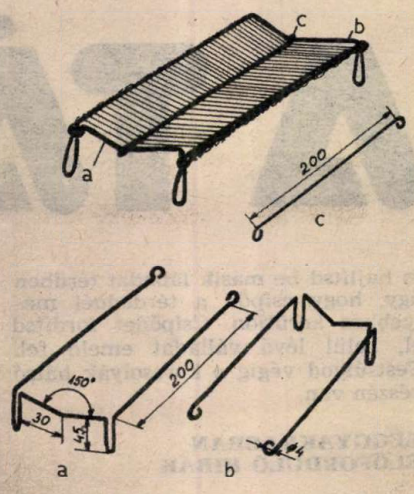

Gyümölcstálca

Az ábrán látható a, b, c elemeket kombinált fogóval hajlítsátok meg, először a szemeket és a lábakat. Az a és b elemek teljesen egyforma méretűek. A zárószemek a huzalvégeken a lábak állásához képest vízszintes irányúak, ezekbe dugjuk bele a másik elem lábait. Az összeillesztéskor a hosszú oldalszárak egymásra fekszenek, és a lábakon fogóval összenyomjuk a zárószemeket annyira, hogy ne tudjanak mozogni. A rövidebb oldalak 150 fokos éltörésénél a c jelű elem zárószemével rögzítsük a tálca vázát. Ezen a huzalon kezdjük el a színes rafia ráhurkolását, amelyet felváltva hol a jobb, hol a bal oldali kettős szárakon fektetünk át. Ha időnként váltogatjuk a rafia színeit, sokkal érdekesebb és szebb tálcát kapunk eredményül.

Gulyás Jenő István

DR. JAKABHÁZY LÁSZLÓ:

CSÚSZÓISKOLA 5.

Persze, egyelőre még nem Katharina Witt szabadonválasztott gyakorlatának megfelelő színvonalon, de aki idáig eljutott, annak a mozgását már korcsolyázásnak lehet nevezni. Ettől kezdve már némi ugrándozást is megengedhetünk magunknak.

HÁTRAFORDULÁS

● A fordulatot korcsolyázás közben kell végrehajtanod, sebességvesztés nélkül. Ha bal lábaddal rugaszkodsz el, a fordulatot balra fagod végezni. A forduló az elrugaszkodás befejeztével történik. Ekkor ugyanis a hátul maradó, lendítő láb felőli válladat hátraviszed.

● Miután a fordulás előkészítéseként a lendítő lábadat felemelted, helyezd a jégre, és ezzel egyidejűleg emeld fel a sikló lábadat.

● Rugaszkodj el oldalra arról a lábadról, amelyiken testsúlyod van.

● Korcsolyázz hátraflé!

LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ HIBÁK

— Ne hagyd testsúlyodat az elöl levő lábadon.

— Ne fordulj jobbra, ha bal lábbal rugaszkodsz el, és fordítva.

— Ne dőlj előre.

● Vedd fel a „T" helyzetet. Rugaszkodj el hátra olyan hosszan, ahogy csak tudsz. Fordítsd el a vállaidat, majd hajtsd végre a lábváltást. Ezután rugaszkodj el arról a lábról, amelyiken a testsúlyod van. A mozgás végrehajtása közben számolj négyig. Az első három ütem ideje alatt hajts végre egy-egy elrugaszkodást. A harmadik elkanyarodás után, a negyedik ütemre hajts végre egy fordulatot.

● Gyakorolj mindkét irányba!

ELŐREFORDULÁS

● Hátra koszorúzásból rugaszkodj el oldalra, a kívül levő lábbal. Az elrugaszkodó lépés végén helyezd testsúlyodat a belül levő lábra, és emeld fel a lendítő lábadat. Rugaszkodj el még egyszer a sikló lábról, ugyanakkor a lendítő lábat vidd a sikló láb elé. Vállaiddal és a felső testeddel kezd meg a fordulást. Belül levő válladat vidd hátra. Tedd a jégre a lendítő lábadat, és emeld fel azt, amelyiken eddig siklottál.

LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ HIBÁK

— Ne kíséreld meg a fordulás és a koszorúzás egyidejű végrehajtását.

— Ne feledkezz meg testsúlyod áthelyezéséről.

GYORS KANYARODÁS ELŐRE

● Ez tulajdonképpen éles fordulat két lábon. Indulj zárt állásból. Rugaszkodj oldalra az egyik lábbal,

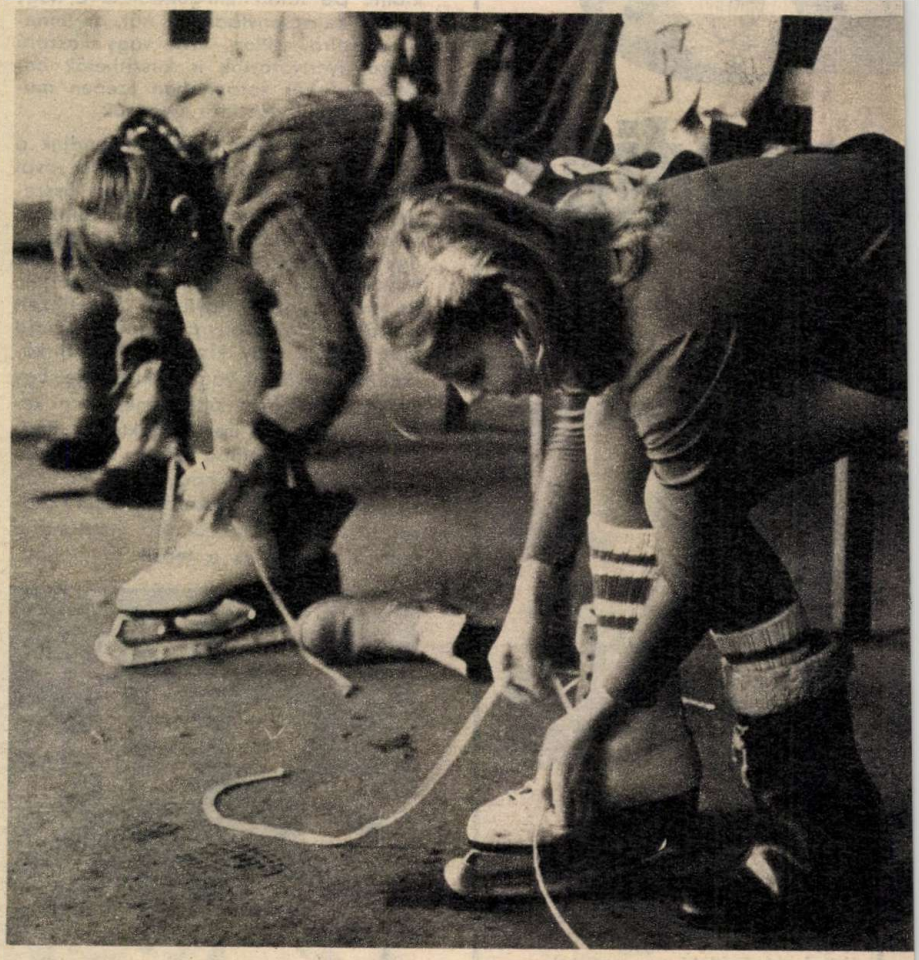

MOST KEZDŐDIK A TÁNC!

és hajlítsd be másik lábadat térdben úgy, hogy csípőd a térdednél mélyebbre kerüljön. Csípődet fordítsd el, belül lévő válladat emeld fel. Testsúlyod végig a korcsolyák hátsó részén van.

LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ HIBÁK

— Ne emeld fel a belül levő válladat.

— Ne hagyd, hogy belül levő lábad előrecsússzon.

— Ne fordítsd el a válladat.

GYORS KANYARODÁS HÁTRA

● Éles fordulat két lábon, hátrafelé korcsolyázás közben. A gyors hátrafelé kanyarodás előnyös, mivel végrehajtása könnyebb, és nem jár lendületvesztéssel.

● Rugaszkodj el oldalra, másik térdedet hajlítsd be, testsúlyodat tartsd a lábfejeden.

● Ezzel egyidőben húzd fel a belül levő válladat, és emeld fel a kívül levőt, majd vidd azt belül levő lábad elé. Sikló lábadat tedd a lendí-

tő lábad elé. Ezután rugaszkodj el oldalra erről a lábadról, és korcsolyázz tovább.

LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ HIBÁK

— Ne hagyd lenn a válladdat, mert azonnal elveszíted az egyensúlyodat.

— Ne hagyd a testsúlyodat korcsolyád hátulsó részén.

● Korcsolyázz rollerezve hátrafelé egy kör mentén. Kívül levő lábadról oldalra rugaszkodj el, belül levő lábadat térdben hajlítsd be. Lábujjhegyről rugaszkodj el. Hátrafelé korcsolyázás után csússz ki két lábon, zárt állásban, csípőre tett kézzel. Rugaszkodj el a kívül levő lábbal oldalra, belül levő lábadat pedig hajlítsd be. Ügyelj a váll tartására! Nyújtsd ki a lábadat, és húzd vissza a lendítő lábat.

● Gyakorolj mindkét irányba!

UGRÁSOK

● Az oldalra ugrás olyan, mintha oldalra rugaszkodnál el. Korcsolyázz hosszú elrugaszkodásokkal, majd a válladat és a felsőtestedet oldalra fordítva rugaszkodj el oldalra.

● Ezután húzd fel a lendítő lábadat térdben, ellentétes irányba, és ugorj oldalra. Elöl levő lábadra érkezve rugaszkodj el ismét oldalra.

LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ HIBÁK

— Ugrás végrehajtásánál ne dőlj előre derékból.

— Ugráskor ne érkezz két lábra.

— Oldalra ugráshoz húzd fel a belül levő válladat.

● Korcsolyázz hosszú elrugaszkodásokkal. Felsőtested előredől. Lendítő lábadat térdben húzd fel. A törzs a mély előrehajlásból felemelkedik. A karok lendítő ereje nagy segítség. Lábfejed ugrás közben ne lógjon!

● Hajlított térddel fogj jeget!

VÉGÜL...

Minden foglalkozás előtt be kell melegíteni!

Rétegesen öltözködj!

A jégen először az egyensúly gyakorlatokat gyakorold!

Korcsolyázz sokat, hogy kellő jégbiztonságod legyen!

Befagyott patakra, folyóra, tóra soha ne menj egyedül korcsolyázni!

Nézd meg a jég vastagságát, mielőtt rálépsz! Legalább 12-14 cm legyen!

A jégen csak az fázik meg, aki álldogál.

Vigyázz mások testi épségére.

Ha már jól korcsolyázol, akkor se fitogtasd tudásodat azzal, hogy ijesztgetsz másokat.

Ha korcsalyatudásodat meg akarod mutatni, jelentkezz gyors-, vagy műkorcsolyázónak, esetleg jégkorongozónak!

Hát.. itt lenne a vége.

De remélem, hogy számodra még csak azután kezdődik az igazi csúszoiskola!

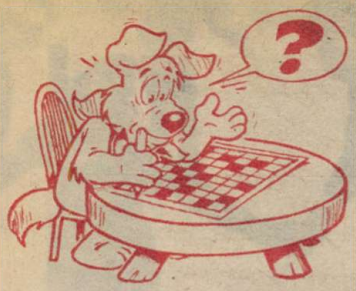

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI:
V. SÓLYOM ERZSÉBET

Rejtvényeink megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: december 11.

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

3+1 POPREJTVÉNY

Dévényi Tibor 3 kérdése 1 képhez

1. Az énekes neve?
2. Melyik együttesben játszott?
3. Hány tagú volt a zenekar?

Új játékunkban részt vehetnek azok, akik szeretik a popmuzsikát, de játszhatnak azok is, akik nemcsak szeretik, hanem művelik is. Várjuk továbbá azok megfejtését is, akik iskolai zenekarban zenélnek vagy énekeltek már táncdalokat is. Ezeknek legalább három rejtvényünket kell megfejteniük és elküldeniük címünkre. A levelezőlapon a megfejtés mellé írjatok néhány sort magatokról vagy zenekarotokról. Meghallgatás után sorsolunk a zenekarok és énekesek között. A legjobban szereplők felléphetnek egy közös koncerten a Neoton famíliával!

SAKK

Az októberi sakkfeladvány megoldása: 1. Be7—e4! Feketének csak egy válasza lehetséges, Kd3:e4, amire fehér a második lépésben Vc7—h7-tel mattot ad. — A sok helyes megoldás mellett akadtak hibásak is. Többen 1. Hg1—e2-vel próbálkoztak, majd fekete d4—d5 (??) válasza után 2. Vc3-ma! mattoltak. Ez azonban nem megoldás! Egy feladvány megfejtésekor, ha felállítjuk a figurákat, mindig fehér helyébe képzeljük magunkat. Így a jelen esetben a fekete gyalog csak előre (felénk) léphetne (ha a saját királya nem állna útban). Az 1. Hg1—e2 lépés egyébként azért sem megoldás, mert utána fekete patt, tehát nem léphet. — Másik, gyakran előforduló hiba, hogy a fejtő az általa megoldásnak vélt, nagyon erősnek látszó kezdőlépés után nem nézi meg, hogy vajon fekete minden lehetséges válaszára mattot tud-e majd adni. Csak az a megoldás helyes, amelyre válaszul bármit is lép a képzelt ellenfél, a mattot nem tudja védeni.

Az e havi díjnyertesek: *Horváth József* (Budapest), *Ruf Péter* (Budapest) és *Tóth Lajos* (Gödöllő).

Most következő feladványunk is két (2) lépéses. Remélhetőleg sokan fogják helyesen megfejteni!

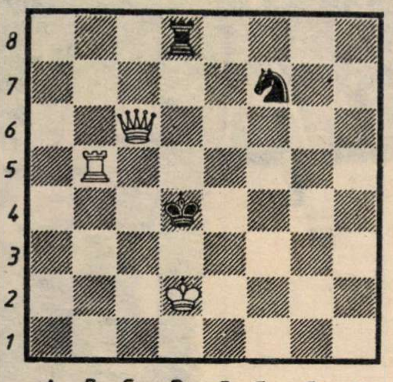

A közelmúltban fejeződött be Budapesten a női sakkbajnokság döntője. A mezőny névsorában örömmel láttuk azok neveit, akik valaha sakkozói pályájukat az úttörőbajnokságokban kezdték el, s mint eredményeik mutatják, sikerrel folytatták. Köztük volt Csonkics Tünde is, az egykori úttörőbajnok, akinek egy játszmáját bemutatjuk. Ellenfele egy többször is előfordult változatot játszott meg, Csonkics ravasz fordulattal tudta az élessé vált küzdelmet saját javára fordítani.

Csonkics T. Porubszky M.
(Budapest, 1986 — Vezércsel)

1. d2—d4 d7—d5 2. Hg1—f3 Hg8—f6 3. c2—c4 d5:c4 4. e2—e3 e7—e6 5. Ff1:c4 c7—c5. Sötét gyors vezérszárnyi ellenjátékra törekszik, ami éles küzdelemhez vezet. Nyugodtabb folytatás Fe7, majd utána az elsáncolás. **6. Vd1—e2 a7—a6 7. d4:c5 Ff8:c5 8. 0—0 Hb8—c6 9. e3—e4 b7—b5 10. e4—e5 b5:c4.** Ezzel a folytatással sötét eléri, hogy megmarad a két futója fehér futó-huszárjával szemben. De a királyszárnyi gyalogállás szétrombolása túlságosan nagy árnak fog érte bizonyulni. **11. e5:f6 g7:f6 12. Ve2:c4 Vd8—b6 13. Hb1—c3.** Fenyeget Ha4. **13. — Vb6—b4 14. Vc4—e2 0—0.** Erre gyors döntés következik, de sötét helyzete már mindenképpen nehéz. **15. Hc3—e4 Fc5—e7 16. Fc1—h6 Bf8—d8 17. Hf3—d4!** Világos most Vg4†-kal fenyeget, ezért ezt a merész huszárt nem lehet ütni. **17. — Hc6—e5 18. Hd4—c6!** A huszár másodszor is áldozza magát! Sötét fel is adta, mert állása tarthatatlan, legalábbis tisztet veszít.

Kedves gyerekek! Az iskolai sakk-szakkörök híreit szívesen közreadjuk, csak küldjétek el őket a Pajtás szerkesztőségébe. A megfejtőkhöz pedig az a kérésünk, hogy ha egyéb közleménnyel együtt küldik azt be, külön papírlapra írják, mert a szerkesztőségben a különböző témák más-más munkatárshoz kerülnek.

Földeák Árpád

EREDMÉNYHIRDETÉS

Az **Úti-butik magazin** valamennyi rejtvényének helyes megfejtéséért dunai hajóutat nyertek:

Pusker Judit, Szombathely; ifj. Kőninger Károly, Mogyorósi András, Budapest.

A nyertesek a MAHART Buda iskolahajóján ismerkednek majd a hajósélettel.

A **Titok magazin** horgászrejtvényeinek megfejtői közül az „Ötször öttusa" című összeállítás nyertesei:

Tornai István (Bp. 1054) 800 Ft; Számel Mihály (Medgyesegyháza) és Sterczer Ödön (Tatabánya II.) 600 Ft; Sántics Csaba (Barcs) és Nagy Mariann (Székesfehérvár) 400 Ft értékű horgászfelszerelést nyert.

„A hazudós" füllentései közül a legtöbbet vették észre és ezért horgászfelszerelést kapnak:

Libricz Tivadar (Szentpéterfa) 1000 Ft; Gutai Zoltán (Bp. 1071) 700 Ft; és Nagy Zsigmond (Bp. 1137) 500 Ft értékben.

NYERTESEK

A 86/27. számunk rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Berze Csaba, Mátraterenye; Bodri Katalin, Szeged; Bukholcz Andrea, Tiszacsege; Czövek Zoltán, Kishódos; Fáczán Györgyi, Ravazd; Gura Judit, Lökösháza; Hervai Róbert, Örtilos; Juhász Attila, Cserhátsurány; Káplár Ildikó, Szentmártonkáta; Kelemen Klementína, Ecseg; Kis Jolán, Százhalombatta; Kovács Judit, Csernely; Nagy Jusztin, Cserépváralja; Peflov Teréz, Bácsszőlős; Szilágyi Margit, Gyula; Tollas Imre, Berettyóújfalu; Ugró Sándor, Törtel; Varga Beáta, Berkesd; Zahola Zsuzsa, Székesfehérvár; Zum Enikő, Debrecen.

A 86/28. számunk rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Cselényi Zsolt, Budapest; Almási Zita, Sajókeresztúr; Bodonyi Zsolt, Bogádmindszent; Budai Zoltán, Bánhalma; Czáp Csaba, Szeged; Dévai Zita, Somogyszob; Kálmán Adél, Görgeteg; Kálmán István, Mihályi; Kálmán László, Debrecen; Kohán Márk, Siófok; Kórósi Anita, Kocs; Krajczár Ágnes, Felsőszölnök; Lepsényi Beatrix, Mór; Magony Tamás, Jászladány; Menyhárt Tímea, Miskolc; Nagy Gábor, Berkesz; Pirksz Gábor, Nyíregyháza; Tiszkó István, Miskolc; Veres Éva, Kömlőd; Vígh Róbert, Szentgotthárd.

A nyereményeket postán küldtük el.

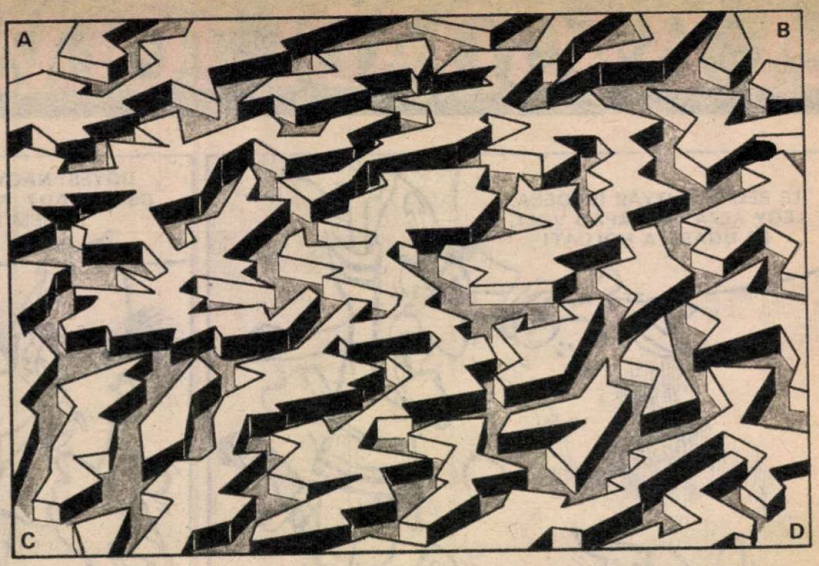

MELYIK két pont között járható az út a jégtáblák között?

KERESZTREJTVÉNY

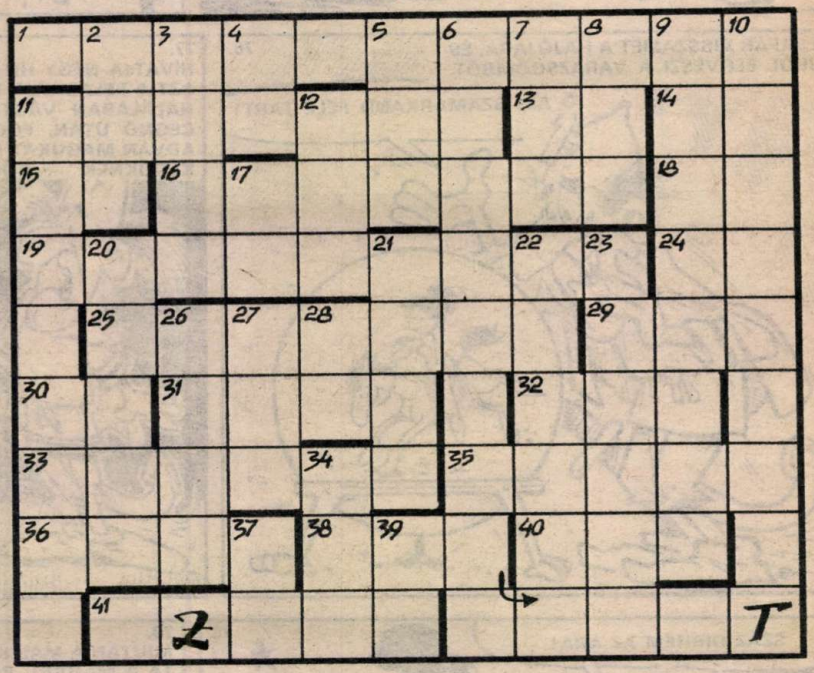

VÍZSZINTES: 1. A „legvidámabb" férfinév. 11. A házak ereszén a... (Arany János: Toldi.) 13. Ellenérték. **14.** Éneklő szócska. **15.** Kés része. **16.** ... választja el őket. Népmesei szólás. **18.** Svéd és belga autójel. **19.** Maróni. **24.** Zene fele! **25. Balaton vidékén használt jégszánkó. 29.** Ruhát tisztít. **30.** Várában raboskodott Monte-Cristo. **31.** A Balaton jege teszi télen. **32.** Bátor. **33.** Női focicsapatunk. **35.** A kis Lajosé. **36.** Alvás közben látjuk. **38.** Támadás van ilyen. **40.** Naptári egység. **41.** Magányos kiemelkedő szikla.

FÜGGŐLEGES: 1. Kén. **2.** Beszél, de csak félig! **3.** Szekér elé fogott ló jelzője. **4.** Két római szám, összegük 150. **5.** Egyiptom. **6.** Ezt találja fel az, aki semmi újat nem talált fel. **7.** Romlott tojás. **8.** Trombitahang. **9.** Feszes kötéssel érműködést elzár. **10.** Valaminek a megtételére rávett. **11. Ablaküvegek téli dísze. 12.** Ételízesítőt. **17.** Kettős mássalhangzó. **20.** Világhírű francia karikaturista (Jean.) **21.** Működő vulkán Szicíliában. **22.** Japán motorkerékpár. **23.** Fizetésjavítás. **26.** Folyó Közép-Olaszországban. **27.** Világszerte ismert szovjet bűvész. **28.** Ugyanaz, rövidítve. **34.** Nagy ruhagyárunk névbetűi. **37.** Személyes névmás. **39.** Részvénytársaság.

A BAGDADI TOLVAJ

SZÖVEG:
CS. HORVÁTH TIBOR
RAJZOLTA:
DARGAY ATTILA

74.
TE PEDIG, KUTYÁK IVADÉKA, LÉGY AZZÁ, AMI APÁD VOLT, ÉS UGASD A HOLDAT!

75.
ÜGYES! NAGYON ÜGYES! HOGYAN CSINÁLTAD? NEM TANÍTANÁL MEG ENGEM IS VARÁZSOLNI?
KEGYESKEDJ MEGPARANCSOLNI TESTŐREIDNEK, NAGYÚR, HOGY DOBJÁK KI EZT A TETVES KOLDUST ÉS KORCS EBÉT. SEMMI KERESNIVALÓJUK FÉNYES PALOTÁDBAN!

76.
DZSAFÁR VISSZASIET A HAJÓJÁRA, ÉS ÚJBÓL ELŐVESZI A VARÁZSGÖMBÖT.
Ő AZ! SZAMARKAND FELÉ TART!

77.
HÍVATJA NÉGY HŰ EMBERÉT. KETTEN AZT A FELADATOT KAPJÁK, HOGY LÓHALÁLÁBAN VÁGTASSANAK A HERCEGNŐ UTÁN, FOGJÁK EL, ÉS – KIADVÁN MAGUKAT RABSZOLGAKERESKEDŐKNEK – BOCSÁSSÁK ÁRUBA.
DE MIELŐTT BÁRKI ALKUDNI PRÓBÁLNA RÁ, TI KETTEN OTT TEREMTEK, ÉS ERŐSZAKKAL ELRAGADJÁTOK.

78.
SZÁZ DIRHEM AZ ÁRA!
CSAK A LÁTSZAT KEDVÉÉRT, CIMBORA!

79.
MIUTÁN A MÁSIK PRIBÉK IS MEGKAPTA A MAGÁÉT, PERSZE CSAK A „LÁTSZAT KEDVÉÉRT", AZOK KETTEN ELVÁGTATNAK ZSÁKMÁNYUKKAL.
S AHOGY URUK A LELKÜKRE KÖTÖTTE...
A DZSAFÁR NAGYVEZÍR FEGYVERESEI VAGYUNK.
NE FELEDD, HERCEGNŐ, HOGY NEKI KÖSZÖNHETED SZABADULÁSODAT!
FOLYTATJUK

ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZŐ FIATALOK!

A Budapesti Vegyiművek az 1987/88-as tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

— hegesztő, esztergályos, marós, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, vegyi- és élelmiszeripari gépszerelő, dízelmozdony-szerelő, villamosgép-szerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, erősáramú berendezésszerelő, elektroműszerész, épületvillamossági szerelő, épületasztalos, magasépítő ács-állványozó, szobafestő-mázoló, kőműves.

A kiemelt szakmákban tanulóink a tanulmányi ösztöndíjon felül havi **200 Ft** kiegészítést kapnak.

A tanulókkal társadalmi ösztöndíj-szerződést kötünk, melynek összege **300—1000 Ft**; valamint a tanulmányi eredménytől függően 10—50% tanulmányi pótlékot adunk.

A gyakorlati oktatás ideje alatt a tanulók kedvezményes ebédet és munkaruhát kapnak.

A vállalati törzsgárdatagságnál a tanulóéveket beszámítjuk.

A szakmunkásvizsga után a továbbtanulni szándékozókat támogatjuk.

Várjuk az 1986-1987-es tanévben általános iskolát végzők jelentkezését!

Jelentkezni lehet írásban vagy személyesen a Budapesti Vegyiművek személyzeti és oktatási osztályán.

Cím: Budapest IX., Kén u. 5. — 1097.

Telefon: 277-275.

Szeretnél valamilyen szép szakmát tanulni?

Gyere tanulónak a Kossuth Nyomdába!

Választhatsz a

betűszedő,

magasnyomó gépmester,

síknyomó gépmester

könyvkötő,

nyomdagépszerelő és

villamos-berendezés-szerelő

szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutatjuk a választható szakmákat.

Jelentkezni lehet naponta 8—14 óra között a Kossuth Nyomda személyzeti és oktatási osztályán.

Budapest V., Alkotmány u. 3. Telefon: 117-298/119.

Juttatásaink:

— a tanulmányi eredménytől függően 400—1050 Ft társadalmi-tanulmányi ösztöndíj;

— 4 Ft-ért étkezés;

— sportolási, szórakozási lehetőség;

— üdülés a Balatonnál és Galyatetőn.

Továbbtanulási lehetőség a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

PÁLYAVÁLASZTÓ LÁNYOK, FIÚK!

A Budapesti Elektromos Művek az Ipari Minisztérium felügyelete alatt működő közüzemi vállalat. Felelős — ellátási területén belül — a villamosenergia-szolgáltatással kapcsolatos tevékenység végzéséért. Vállalatunk műszaki-gazdasági feladatait három, egymástól jól elkülöníthető tevékenységi csoportba sorolhatjuk.

1. A vállalat kezelésében levő hálózatok, épületek, gépek, berendezések üzemeltetése, a szükséges fenntartási és karbantartási munkák végzése.

2. Energiagazdálkodási tevékenység, ezen belül a fogyasztók energiaigényének kielégítése.

3. Hálózatfejlesztés. Az áramszolgáltatási területen jelentkező hálózatszerelési és -építési igény kielégítése.

Szakmunkástanulóink képzése főhivatású szakoktatók irányításával tanműhelyekben, illetve az üzemegységeknél folyik. A képzési idő általános iskolai végzettségűeknek 3 év, érettségizetteknek 2 év. A tanulóévek alatt elsajátítják a villanyszerelő szakma legfontosabb technológiáit.

Szakmunkástanulóink minden őket megillető juttatást — tanulmányi és társadalmi ösztöndíjat, munkaruhát, étkezést — megkapnak, a vidéki tanulók részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A III. éves tanulókat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk. A továbbtanulást támogatjuk.

Az iparágban dolgozók energia-árkedvezményben és egyéb juttatásokban részesülnek.

Az alábbi szakmákra várjuk jelentkezéseteket: villanyszerelő, műszerész, vízvezeték-szerelő, kőműves, festő-mázoló.

A továbbtanulási jelentkezési lapra írjátok rá, hogy a Budapesti Elektromos Művekhez jelentkeztek.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Budapesti Elektromos Művek oktatási központja.

Cím: Budapest VI., Weiner Leó u. 7. — 1065. Telefon: 126-011.

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEK ELMÜ

Mary Poppins az a nevelőnő, akiről minden gyerek álmodik. Kedves, mosolygós és egy-két csoda meg se kottyan neki.

MARY POPPINS I–II.

P. L. Travers híres meseregényének színes, szinkronizált amerikai filmváltozata.

Rendezte: Robert Stevenson
Főszereplő: Julie Andrews
WALT DISNEY PRODUKCIÓ!

Bemutató: december 4-én.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK A MOZIKBAN!!!

MOKÉP

AKLI MIKLÓS
Mikszáth Kálmán kalandos, romantikus regényének filmváltozata.
Rendezte: Révész György

Főszereplők: Hirtling István, Eva Vejmelková, Helyey László, Cserhalmi György

Zene: SZÖRÉNYI LEVENTE és MÁRTHA ISTVÁN

Fantázia világa megelevenedik

VÉGTELEN TÖRTÉNET

Michael Ende magyarul is megjelent világsikerű könyvének színes, szinkronizált NSZK–olasz filmváltozata

december 18-tól a mozik műsorán.

Rendezte: Wolfgang Petersen

HIRDETÉS

BUDAPRINT PÁLYÁZAT

A BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat – hagyományai szerint – ez évben is meghirdeti rejtvénypályázatát.

HA MÁR JÁTSZÓTÁRSUNK VOLTÁL,
LÉGY MOST IS AZ!
HA MÉG NEM JÁTSZOTTÁL VELÜNK,
KEZDD EL MOST!

A játékban való részvétel feltételei hasonlóak az elmúlt években megjelent pályázatokéhoz.
Ha ezekre véletlenül nem emlékszel, hát emlékezetedbe idézzük. A játék kétfordulós. Mindkét esetben a jó megfejtést beküldők között 20 nyereményt sorsolunk ki a vállalat termékeiből. Azok között, akik kétszer is a jó megfejtők között szerepeltek, kisorsoljuk a fődíjat, mely személyesen vehető át a vállalat központjában.
A FŐNYEREMÉNY egy ZSEBSZÁMOLÓGÉP.
És most lássuk az első fordulót!
A feladat egyszerű. Fejtsd meg az itt látható keresztrejtvény vízszintes 1. sz. sorát.
A megfejtést postai levelezőlapon küldd az alábbi címre:
BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat,
személyzeti és oktatási főosztály,
Budapest, Postafiók 111. 1300.
A levelezőlapra írd rá: PÁLYÁZAT!
Írd fel azt is, hányadik osztályba jársz.
Beküldési határidő: 1986. december 20.
A helyes megfejtést beküldők között 20 nyereményt sorsolunk ki a vállalat termékeiből.
A nyertesek nevét a Pajtásban közöljük, a nyereményeket postán küldjük el. Figyeld a Pajtás januári első számát, melyben a BUDAPRINT PÁLYÁZAT második fordulója jelenik meg.

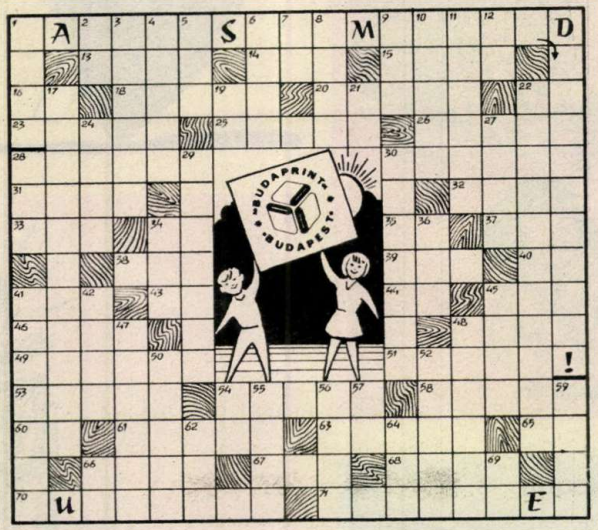

VÍZSZINTES: 1. **Jó tanács pályaválasztás előtt álló fiataloknak.** 13. A Földközi-tenger melléktengere. 14. Becézett Enikő. 15. Súlyosan hibázik. 16. Némán rúg! 18. Világtenger. 20. Rendezett fás terület, névelővel. 22. Készpénz. 23. Totálkáros autó. 25. Nagy olasz zeneszerző (Giuseppe). 26. Csillagászati talppont. 28. Lopva távozik. 30. Neves fociedző (Lajos). 31. Ötlet. 32. Kikötő a Vörös-tenger bejáratánál. 33. Nobile páratlan betűi. 34. Varróeszköz. 35. Román és NSZK autójel. 37. Pusztít. 38. Eltérő. 39. Rés népiesen. 40. Kiejtett mássalhangzó. 41. Zenebona, felfordulás. 43. Soós Tomi. 44. Antonov tervezte repülőgépek betűjele. 45. Zilált vég! 46. Szökellő. 48. Cél németül (ZIEL). 49. Hordójelző. 51. Színfa, vagy község Békés megyében. 53. Termést betakarító. 54. Idősebb kőzetek repedéseit kitöltő ásvány vagy kőzetanyag. 58. Rálegyint. 60. Testnevelési Főiskola. 61. Férfinév (márc. 1.). 63. Neves karikaturista (Tibor). 65. Olasz és spanyol autójel. 66. Egyesülés, szövetség. 67. Nem több, szláv nyelven. 68. Női név. 70. Görgetni. 71. Szalámiból több adagot levág.

FÜGGŐLEGES: 1. Magyar szabadsághős, Garibaldi vezérkari főnöke (István, 1825—1908). 2. Asszonynév képző. 3. Budapesti mozi. 4. Nyári étel. 5. JIE. 6. Muzsika. 7. Oda-vissza női név. 8. Pénzt költ. 9. Ellenértéke. 10. Egészséges testmozgás. 11. Törökország fővárosa. 12. Bálint Tibor. 17. A vízsz. 1. sz. alatti vállalat mai központjának helyén alapított gyárat 1784-ben. (Utóneve kezdőbetűjével). 19. Táv kétharmada. 21. Görög betű, 3,14. 22. Mosott ruhát kell, de átvitt értelemben a szennyest is szokás. 24. Kétszer, francia filmszínész, rendező, író. 27. Becézett férfinév. 28. Egy, németül (EIN). 29. . . . gép. Szövés közben a láncfonalak váltakozó mozgását végző szerkezet. 30. Szikla-üreg. 34. Fekete István kacsája. 36. Filmek érzékenységét jelöli. 41. Vízesés. 42. Füzet. 45. Ilyen növény a nád. 47. A szóban forgó helyen levő. 48. Fiatal, gyenge növényi rész. 50. Sugaras szerkezetű gömböcskékből felépülő üledékes kőzet (OOLIT). 52. Huzamosabb ideig megmarad. 54. Magatok. 55. Táplálkozni. 56. Díszes. 57. Helyrag. 59. Svájci mondai hős. 62. Óriáskígyó. 64. John becézése. 66. Férfi megszólítása. 69. Arat a végén!

HIRDETÉS

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő:
BOGÁTI PÉTER, CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség:
Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
321-987, 321-988, 321-989
Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397
Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapkiadó Irodánál (HELIR)
Budapest V., József nádor tér 1. 1900
közvetlenül vagy postautalványon, valamint árusítással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj:
egész évre 153 Ft,
I. félévre 85 Ft,
II. félévre 68 Ft.

86.2630
Athenaeum Nyomda Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető:
SZLÁVIK ANDRÁS
vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Kellemes ünnepeket!

Nagyon szeretett volna egy horgászbotot is...

KARÁCSONYI HANGULAT

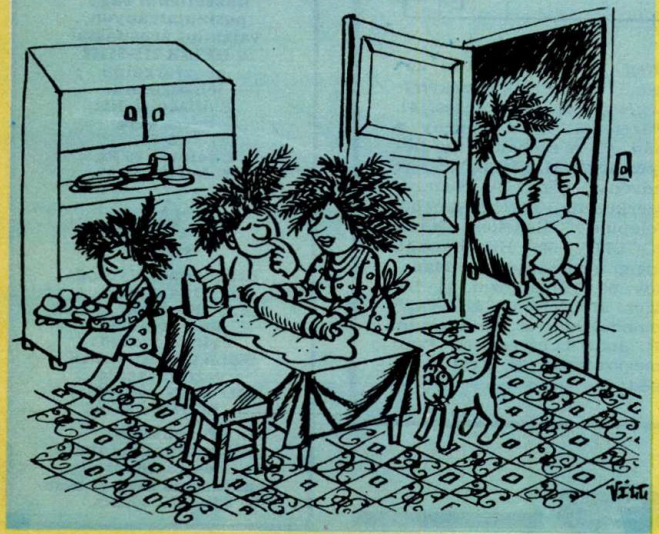

– Azért rendes az öcséd, hogy magunkra hagyott minket!

86/34
XLI. ÉVF. • 1986. DECEMBER 11. • ÁRA: 4,50 Ft

PAJTÁS

Készülnek a házigazdák.
Salgótarjánban lesz december 13–14-én az Úttörővezetők IX. Országos Konferenciája

ÚTTÖRŐVEZETŐK
IX.
ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA
SALGÓTARJÁN • 1986

Salgótarján, 1986.

Készülnek a

A fő színhely: a „József Attila" Megyei Művelődési Ház

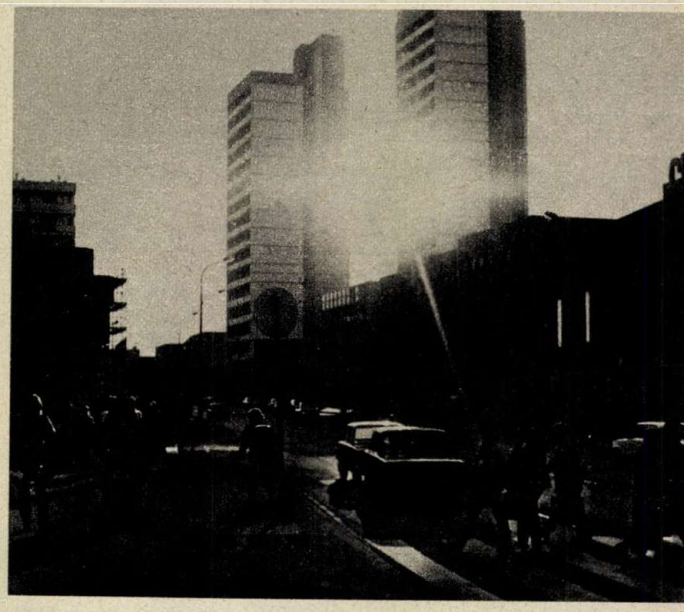

Hétköznap a város szívében

Az ízletes, frissen gőzölgő tepertős pogácsa elkészítésének éppúgy szabályai vannak, mint egy linómetszet megalkotásának. A Kállói Körzeti Általános Iskola Pogácsa szakkörének tagjai — nevük ellenére — nem a finom harapnivalót készítik útravalóként, hanem a metszetet, amelyhez nemcsak szív kell, hanem olló, némi fizikai erő, ügyesség és szépérzék is.

S ha már itt tartunk, egy ízléses linómetszet mindenképpen alkalmasabb emléknek, meglepetésnek, mint akár a legízletesebb, legfrissebb, leggőzölgőbb és legtepertősebb pogácsa.

No jó, de akkor miért nevezik önmagukat „pogácsásoknak" a kállóiak?

A szakkör többnyire agyagozik. Kerámiatárgyakat, kisplasztikákat, cserépedényeket, agyagszobrocskákat készít. De népszerű elfoglaltságot jelent a rajzolás is, olyannyira, hogy „szalonjukban", a folyosón, legutóbb valóságos őszi tárlatot is rendeztek. A helytörténetisek pedig úgy határoztak, hogy decemberig, a konferenciáig, nagyobb lendülettel gyűjtik szűkebb környezetük népművészeti, néprajzi emlékeit.

*

A kállói „mesterek" ajándékkal kedveskednek

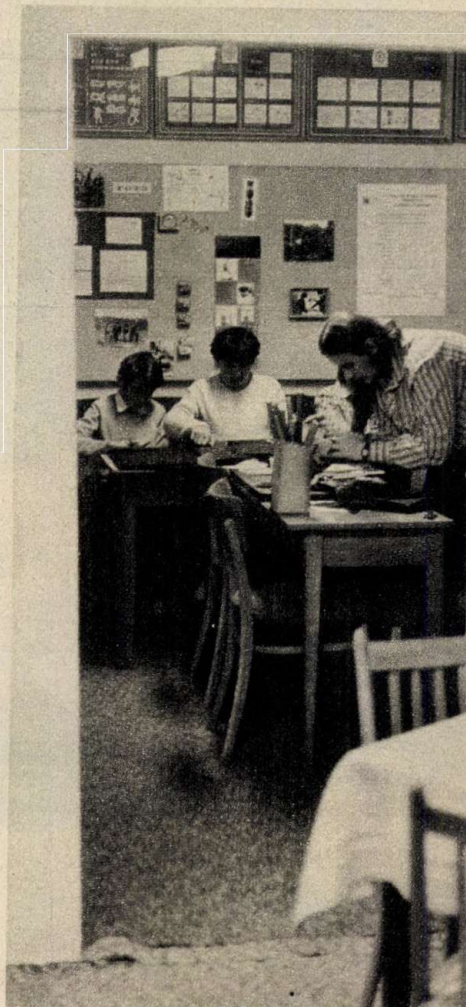

A tizenöt szakkör egyike: a bőrdíszműves

zigazdák

Öltöztetés a gazdagodó gyűjteményből — nógrádi módra

Az őszi tárlat a szakkör munkáját dicséri

A Tarján ősi magyar törzsi név. A megyeszékhely neve és történelme szoros összefüggésben áll a Salgó és Somoskő várakkal. A látványosan fejlődő városnak a nevezetességei is szaporodnak. A vasútállomás előtt áll Tar István műve, a Fegyvert fogó munkás. A tértúlsó oldalán Somogyi József munkája: a Felszabadulási emlékmű, az áruház előtt díszszökőkút. Hatalmas üvegablakaival beleillik a városképbe a modern épületű „József Attila" Megyei Művelődési Ház. A megye és város úttörőinek kedvenc épülete a Nógrádi Sándor Úttörőház, amelynek szervezésében tizenöt féle szakkör működik.

A város éppen akkor ünnepli felszabadulásának évfordulóját — december 13—14-én —, amikor az Úttörővezetők IX. Országos Konferenciája lesz a vendége. E fontos eseményre természetesen készülnek a város és a megye csapatai is, hiszen nemcsak úttörőknek, hanem házigazdáknak is érzik magukat.

Az ízléses linómetszet az országos konferencia maradandó emléke

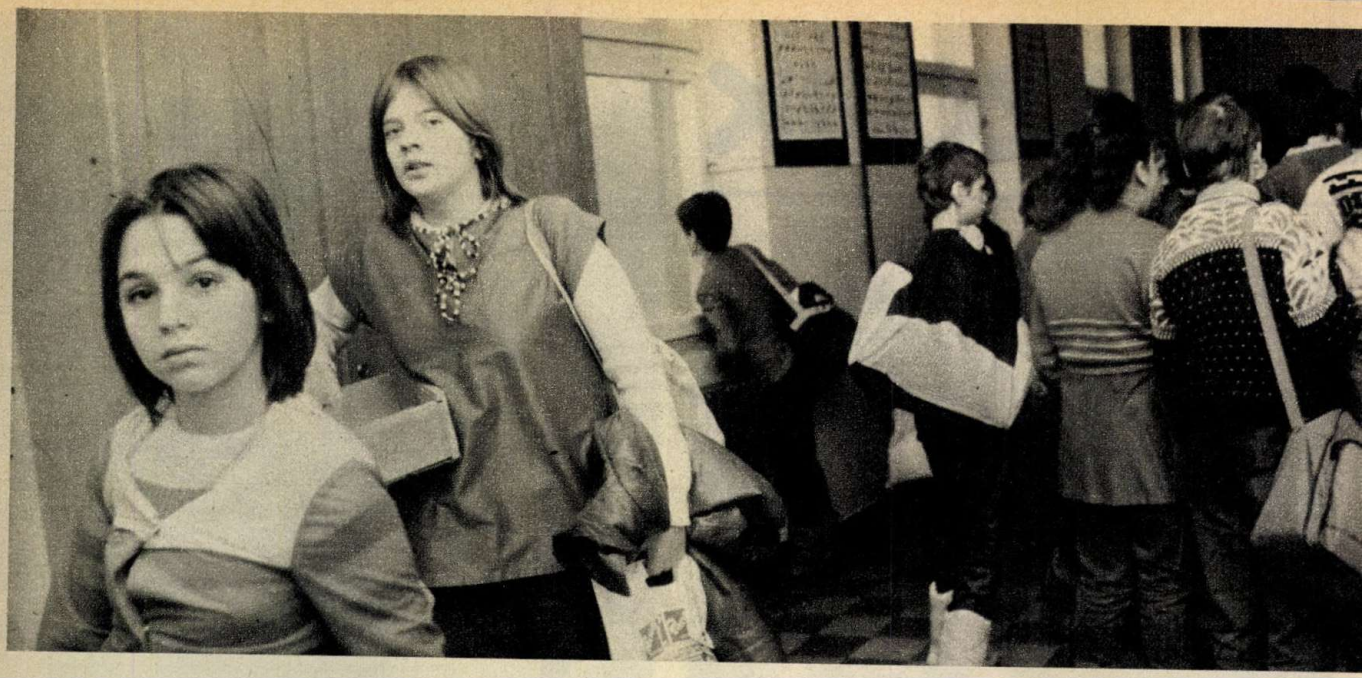

A szokottnál is pergőbb az élet az úttörőszövetségben. Érthető: a mozgalom nagy eseményre, az Úttörővezetők IX. Országos Konferenciájára készül. Ennek lényegéről beszélt **Friss Péter, a Magyar Úttörők Szövetsége titkára:**

— Minden mozgalom, szervezet, közösség munkáját időről időre értékelni kell. Ilyen felmérés az úttörőmozgalomban a konferenciára való készülődés ideje. Maga a konferencia pedig ennek az értékelő, útmutató folyamatnak a végső, legmagasabb fóruma.

— Úttörővezetők fórumáról van szó, akik pedig felnőttek. Miért nem a gyerekek tanácskoznak a saját életükről?

— Az igaz, hogy a salgótarjáni két napban már felnőttek beszélgetnek egymással, ám ők a gyerekek gondolatait is magukkal hozzák. Nem a felnőttek döntenek a gyerekek feje fölött, hiszen a konferencián felmerülő kérdéseket először a leginkább érintettek, a kisdobosok és úttörők vitathatták meg. Sok helyütt tapasztaltuk, hogy a gyerekeket érdekli, mi történik velük, körülöttük, és a központhoz érkező számos levél is annak a bizonyítéka, hogy a gyerekek is részesei voltak a közös gondolkodásnak.

— Legutóbb, 1983-ban, Miskolcon, a mozgalom sarkalatos gondjait vitatta meg a konferencia. Az eltelt három év több újdonságot hozott, elég csupán a területi úttörőcsapatokra, a szakraj-rendszerre, az iskola és az úttörőcsapat kapcsolatára gondolni.

Beszélgetés Friss Péterrel, szövetségünk titkárával

ÚTTÖRŐVEZETŐK IX. ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA. SALGÓTARJÁN, 1986. DECEMBER 13–14.

RÓLATOK, ÉRTETEK!

— Salgótarjánban a három év előtti tanácskozás folytatódik. Hiszen a Miskolcon elhatározott, nyitottabb szellemű mozgalom az eltelt időben megméretett. Kipróbáltuk, megvalósítható-e a csapatok önállósága, s hogyan érhető el, hogy az úttörőcsapatban nagyobb szavuk legyen a gyerekeknek? A próbálkozások sikert és kudarcot is hoztak. Hol bevált, hol meg a kezdeti fellendülés után megrekedt a szakrajmunka, a területi csapatépítés, vagy éppen a lakóhellyel való kapcsolat. Ez a kettősség nem is baj! Hiszen Miskolcon éppen azt határoztuk el: választást adunk a csapatoknak. Mindenki megkeresheti a feltételeinek legjobban megfelelő formát. Sok csapat élt is a lehetőséggel. Mások bátortalanabbak voltak. Ismét arra akarjuk ösztökélni őket: merjenek maguk dönteni!

— A salgótarjáni tanácskozás is több újdonságot tartogat, korszerűsítik például az alap- és működési szabályzatot.

— A szövetség életét, munkáját meghatározó szabályokat lényegesen 1979-ben módosították utoljára. Az eltelt hét év az úttörőmozgalom, az iskola, s a gyerekek életében is sok változást hozott. Eddigi működési szabályzatunkat felnőttek írták, felnőtteknek. Az elmúlt hónapok vitái alapján Salgótarjánban új alapszabályt fogalmazunk meg, ami gyerekekhez, felnőttekhez egyaránt szól majd. Olyan meghatározásokról van szó, amelyben a szövetség minden tagja számára kimondjuk: kik vagyunk, mit akarunk. A célok mellett szólva azokról a követelményekről is, melyeket a szövetség minden tagja elé állítunk. Az alapszabályon belül módosítjuk a kisdobosok hat és az úttörők tizenkét pontját is.

— A pontokról folytatott vitát jól jellemzi két szélsőséges vélemény. Egyik szerint egyáltalán nincs szükség a változtatásra. A másik viszont sokkal oldottabb, gyerekhangúbb megfogalmazásért hadakozik.

— E szélsőségek között kellett megtalálnunk azt a középutat, amely a leginkább elfogadható. Akik az oldottabb megfogalmazás mellett kardoskodtak, azoknak figyelembe kell venniük hagyományainkat és azt is, hogy ezek a pontok egyaránt kell szóljanak a tíz-tizennégy évesekhez, s meg kell jelenni bennük azoknak a követelményeknek is, melyek teljesítését a társadalom várja a gyerekektől. Akik a meglévő pontokat még tovább hivatalosítanák, azoknak nem szabad elfelejteniük, hogy azok végül is gyerekekhez szólnak. Nem úgy, amint azt néhány felnőtt gondolta, akik azért kértek rövidebb fogalmazást, merthogy a gyerekek nem tudják megtanulni a nehezebb, hosszabb szöveget. Félreértés ne essék! Ezeket a pontokat nem megtanulni kell! Érteni és érezni kell, s ennek szellemében élni és cselekedni. Biztosak vagyunk abban, hogy az általunk előterjesztett megfogalmazás áll legközelebb mindkét követelményhez. Egyébként a gyerekektől kiváló ötleteket kaptunk. Az egyik vidéki kisdobos őrs például ezt írta: „Aki a fenti pontoknak megfelel, az lehet a barátom." Nagyon tetszett az elgondolás, de mégsem fért bele az elképzelésünkbe. Bár lehet, hogy egy kissé mi is bátortalanok vagyunk az új hangokkal szemben.

— A konferencia menetrendje?

Szombaton reggel az Orjával kezdődik a munka. Vasárnap születnek meg a döntések. Ezekről a Pajtás olvasói januárban értesülhetnek.

Major Árvácska

ÉLETKORRÓL, FÉLTÉKENYSÉGRŐL

BIZALOMM

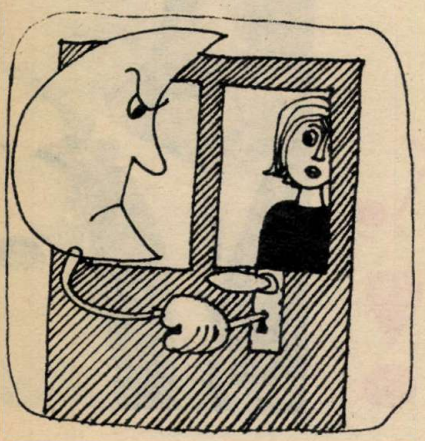

T. É. — Nem tudjuk biztosítani, hogy piros színnel szedjék jeligédet, de reméljük, így is ráismersz saját gondodra. Amit mi nem is egészen értünk: azért, mert apukád este nem enged el otthonról, miért ne találkozhatnátok? A napnak nem csupán az esti ideje alkalmas a randevú lebonyolítására. Akkor persze, ha kedves, játékos, beszélgetős együttlétről van szó. Ha egyébről, akkor — ne vedd zokon —, egyet kell értenünk édesapáddal.

EMESE — Nem írtál jeligét, viszont felhatalmaztál bennünket arra, hogy keresztnevedet leírjuk. Bármennyire is szeretnénk, nem tudunk segíteni. Ismeretlenül nem adhatunk semmilyen gyógyszer, vagy kenőcs használatára tanácsot. S merthogy magad már kipróbáltál jó néhány szert, hatástalanul, azt javasoljuk: keress fel egy bőrgyógyászt, mondd el neki a panaszodat. Amit mi nem látunk annyira súlyosnak, mint te, hiszen azt írod: arcod csak egy kicsit pattanásos. Inkább bánthat a társak viselkedése, akik csúfolnak ezért. Még az is lehet, hogy mindez csupán a te félelmed, hogy ők a hátad mögött is rólad beszélnek. Ha még így is lenne, légy te nagyvonalúbb, és ne törődj velük!

ISTVÁN — Javasoljuk: állj a sarkadra! Kérd meg a lányt, hogy mutasson be édesanyjának. Azonnal kiderül, hogy valóban a mama annyira szigorú, vagy a lány gyáva egy kicsit. Miért kellene félni attól, hogy a lány mamája megtudja: szeretitek egymást? Miért hiszitek azt, hogy feltétlenül ellenségesen viselkedik majd?

„SÍRIG TARTÓ SZERELEM" — 1. Nem baj, ha a lány idősebb, bár szerencsésebb, ha két-három év korkülönbség van — a fiú javára. Egyszerűen annál fogva, hogy ebben a korban a lányok néhány évvel megelőzik — érettségben, testi-lelki fejlettségben, gondolkodásban — hasonkorú fiútársaikat. Ennek a különbségnek a kiegyenlítésére szolgál a néhány év. De ha két ember így is megérti egymást, a kor nem akadály.

2. Mi nem tudhatjuk, hogy a fiú mennyire szeret, ahogy abban sem lehetünk biztosak, hogy nem talál-e magának a fővárosban másik lányt. Neked kell tudnod: mennyire erős a kapcsolatotok. De túl fiatal lok vagytok még, túl nagy a távolság, ne okozzon csalódást, ha ő az új környezetben új barátokra talál. És ne beszélj „csábításról"! Ebben a korban még gyorsan változhatnak a barátok, amit persze nehéz elfogadni, ha éppen tőlünk fordulnak el. Egyébként egyáltalán nem baj, hogy „nem értesz ehhez a témához". Nem hisszük, hogy az a helyes út, amit az említett lányokról leírtál. Lehet, hogy ők gyorsabban jutnak előre, te viszont biztosabban haladsz utadon.

ORSI + JÓZSI — Ne fogd fel tragikusan a fiú viselkedését, és főleg ne légy féltékeny. Ugyan minek lenne a jele, hogy olykor más lányokkal is együtt van? Egy kapcsolat már azt jelentené, hogy a társunk soha senkivel nem állhat szóba? Ugye, te sem így gondolod? Azért, ha nagyon bánt a dolog, próbálj meg beszélni vele. Lehet, ő észre sem veszi, hogy téged zavar a viselkedése.

MIT TEGYEK? — Légy büszke arra, hogy téged nem tudnak besorolni a többi lány közé. És egyáltalán ne zavarjon, hogy lenéznek azért, mert „te még nem smároltál". Nem hisszük, hogy ez lenne akár a kiválóság, akár a nagykorúság jele. Szüleid szigorúbban nevelnek, mint másoknál megszoktuk. Ám még ha ez neked kellemetlen is, ne hibáztasd őket. Még a legnagyobb szigorúságukkal is neked akarnak jót. Ha zavar a korai mozizás, szeretnél te is a nagyokkal, a későbbi előadásra menni, beszélj szüleiddel. Ha belátják, hogy jól neveltek, lesz bátorságuk bízni benned.

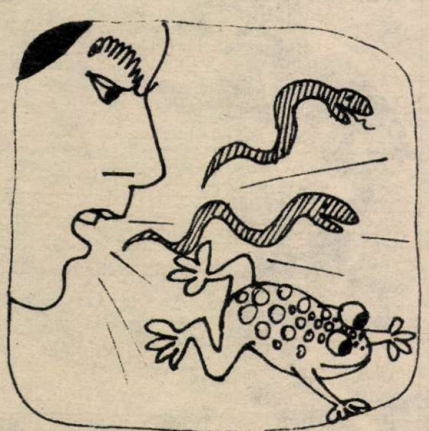

SZÉP SZERELEM — REMÉNYTELEN — Beszélj a zsarnokoskodó fiú fejével. Mondd meg neki — és győzd meg saját magadat is egyben —, hogy téged nem érdekelnek a hazugságai, s jobb, ha nem ártja bele magát a kettőtök kapcsolatába. Tedd ezt úgy, hogy azért ne bántsd meg, elvégre valaha szerettétek egymást. Te pedig azt döntsd el: bízol-e az új fiúban annyira, hogy nem törődsz a hazugsággal, a pletykákkal?

JÚLIA — NOÉMI — Olvassátok el Emesének szóló válaszunkat! Nektek is ajánljuk, hogy forduljatok orvoshoz. A szakember segíthet egyedül arcotok szépséghibáin.

KEDVES ISMERETLEN — A fiú véleményét mindaddig nem tudhatod meg, amíg el nem kezdtek beszélgetni. Ahhoz azonban le kell győznöd — szó szerint! — kisebbségi érzésedet. Nem hisszük, hogy a köztetek levő magasságbeli különbség akadálya lenne annak, hogy megismerjétek egymást. Más egyébről pedig még úgysincs szó...

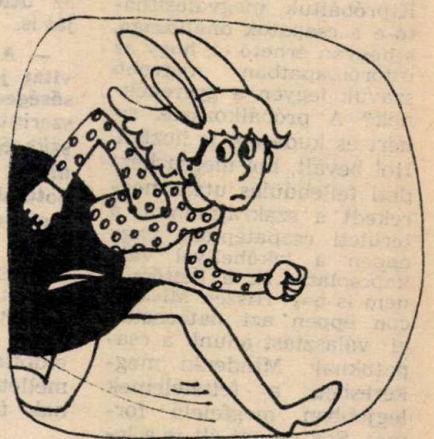

ÖRDÖGSZIKLA — Az tényleg nem egészen természetes dolog, hogy sikongatsz és elszaladsz, ha meglátsz egy fiút. Így aztán nem csoda, hogy se kapcsolatod, se fiúbarátaid nincsenek. Önfegyelemmel bizonyára le tudnál szokni az ijedtségről. Ha egyedül nem megy, kérd egy hozzád közelálló felnőtt, esetleg pszichológus tanácsát. Nem hinnénk, hogy viselkedésed oka a testsúlyod lenne, bár azt egy kicsit mi is sokalljuk.

LEHET, HOGY SZERETEM? — Lehet, sőt biztos. Arra viszont nem tudunk receptet adni, hogyan tudd meg az ő érzéseit. Jól érzed az apró jelekből: a fiú figyel rád. Talán, ha lenne módotok beszélgetni, akkor többet elárulna érzelmeiből. De hogy hogyan kerüljön sor az effajta ismerkedésre, azt már nem tudjuk megmondani. Némi női fifikával azért kitalálható...

EGY RÓZSASZÁL — Ne hagyd, hogy mások szervezzenek össze benneteket. Már azt az ötletet sem tartjuk jónak, hogy a barátnőd írt

AL

a nevedben levelet. Nem lehet, hogy éppen ez bizonytalanította el a fiút? Légy türelmesebb, s ha számára fontos vagy, biztosan megtalálja a módját, hogy tudtodra adja érzéseit.

SZERENCSÉTLEN VAGYOK — Nem neked kellene szerencsétlennek érezned magad mások miatt. Bár barátnődet és barátodat sem ítélheted el azért, hogy ők — egymásra találtak. Tessék elfogadni a helyzetet, s azért vigyázz egy kicsit az effajta barátnőkkel. Ha nem így teszel, akkor valóban szerencsétlennek érezheted magad.

MIÉRT NEM SZERETNEK? — Ki nem szeret? Az, hogy a fiú nem írt egy ideje, az még nem ok az elkeseredésre. A távolság persze a ti esetetekben sem erősíti a kapcsolatot. Nem látunk összefüggést testsúlyod és elkeseredettséged között sem, bár valóban könnyebb lehetnél 6-8 kilóval. Erre ajánljuk a kiváló fogyókúrás recepteket, a sok mozgást; keserűségedre pedig egy kicsivel több türelmet önmagaddal és másokkal szemben is.

MOST KORAI VAGY NEM KORAI? — Nem korai! Különösen, ha egy nyolcadikos fiatalember olyan jól látja a diákkori kapcsolatok lényegét, mint te. Ez a kor valóban a keresgélés korszaka, most kell minél több barátot — fiút és lányt egyaránt — tudni magad körül. Persze, nem a „smárolás" a legfontosabb! Egyéb dolgok pedig végképp ráérnek. Beszélgess el édesanyáddal. Ő bizonyára megértő lesz, ha te valóban csak barátkozásokat akarsz.

MIT TEGYEK? — Eseted azt bizonyítja: a tanár-szülő barátság nem mindig előnyös a gyerek számára. Helyzeted több, mint kellemetlen, és egyre inkább azzá válik, ha nem sikerül tisztáznod. Javasoljuk: keresd meg tanárodat! Próbáld meg elmondani neki mindazt, amit nekünk leírtál. Tudjuk, hogy a történtek után ez nem könnyű, de az is lehet, hogy félreértésen alapul csupán a magatartása. Ugyanígy édesanyáddal is beszélhetnél. Hiszen ha ők barátnők, akkor segíthetne abban, hogy legalább a többiekkel egyenrangú elbírálást kapj, és ne kelljen naponta szorongva belépned az osztályba.

MONA LISA — Többször írtunk már fogyókúra receptet, s nemegyszer ajánlottunk hasznosítható szakácskönyveket. Ráadásul szűkszavú soraidból nem tudjuk kikövetkeztetni, hogy a 64 kilogramm esetedben sok-e vagy kevés. Centiméterben mért magasságodból vonj le százat, és ebből még vond le a kapott érték tizenöt-húsz százalékát. Így kapod meg az átlagos testsúlyt, amitől természetesen néhány kilogrammos eltérés még nem tragédia. Annyi bizonyos, hogy a visszafogott étkezés (kevés szénhidrát, minél több sajt-gyümölcs, kevés vacsora) és a minél több testmozgás még annak sem árt, aki nem tartja kövérnek magát. A válasz megjelenéséről pedig semmiképpen sem tudunk előzetes tájékoztatást küldeni, hiszen csupán jeligét írtál...

VAN REMÉNYEM? — Van. Legföljebb nem arra a fiúra, akire hiába vársz. Miután azonban kizárod azt a választ, hogy felejtsd el őt, akkor epekedj csak nyugodtan! Meglátod, mindez addig tart majd, amíg el nem jön a másik „igazi".

FÉLTÉKENYSÉG — Mi is csak találgathatunk, mit lehetne tenni. Meg lehetne próbálni tisztázni a helyzetet, és megértetni a fiúval, hogy nem az a megoldás, ha rémisztget téged is, meg az új barátodat is. Ha az érvelés nem segít, akkor kérj olyan felnőttől segítséget, aki hatással tud lenni a féltékeny és brutális fiatalemberre.

MÓNIKA — Ne hallgass a csúfolkodókra, egyáltalán nem vagy kövér. Igaza lehet anyukádnak: biztosan most vagy a legcsinosabb. Kozmetikai vonatkozású tanácsainkat előző válaszainkban megtalálod. Nézz tükörbe, ítéld meg magad, milyen is vagy, és ne foglalkozz mások megjegyzéseivel.

KÉT EGYFORMA LEVÉL — Kinyitottuk a borítékot, és meghatódtunk. Hanti Gábor boglárlellei olvasónk két egyforma falevelet küldött... Előző összeállításunkban Elekes Ferenc kis írásával akartunk örömet szerezni nektek. Most válaszként Gábor küldött a szerkesztőségbe egy kis napsütést. Köszönjük!

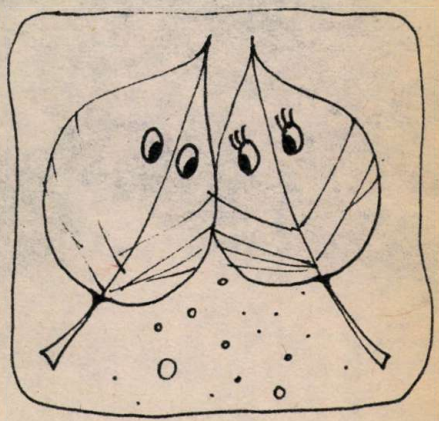

Várjuk leveleiteket. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397. A borítékra írjatok feladót vagy jeligét és azt, hogy: BIZALOMMAL.

KÉT MÉTERRE A TRAGÉDIÁTÓL

SZABÓ RÓBERT

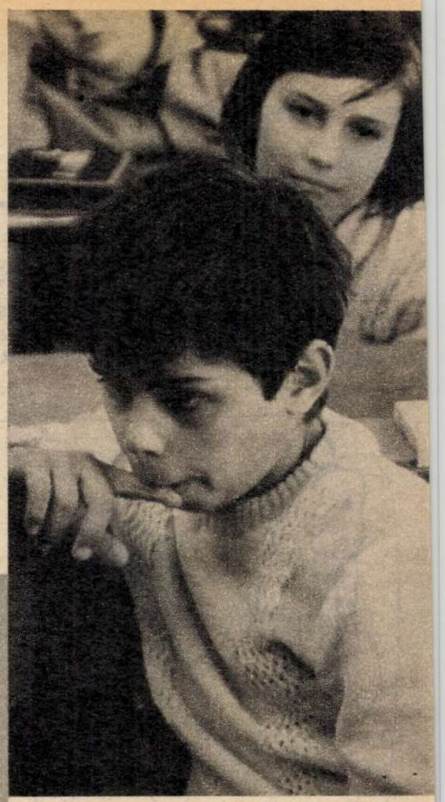

PÁL ATTILA

A BALÁSTYAI HŐSTETT

Attila eddig is bátor volt, erős és merész. Védte a becsületét. Ha kellett, ököllel is — jellemzi osztálytársát Zsulkán Mariann.

Nemcsak Pál Attilának, az egész 6/a-nak nem a legjobb a híre. Tudja ezt a balástyai iskolában mindenki. Az osztály többsége hármas, négyes tanuló, az órákon elég fegyelmezetlenek. Leveleznek, esznek, beszélgetnek. Önkritikusan vallják ezt magukról, meglepve ezzel még osztályfőnöküket is. Mert igaz, hogy nem túl jó a hírük, de azért — Egriné Sztancs Mária igazgatóhelyettes szerint —, ők sem rosszabbak a legtöbb diáknál. Sőt... Ha kell, nagyon is helyén van az eszük és a szívük!

Így volt ez október harmadikán is!

*

— Hátul, a buszban csak azt vettük észre, hogy a vezető ideges, nem figyel ránk. Azelőtt Pista bácsi kedves volt, aranyos, beszélgetett velünk — kezdi az emlékezést Lantos Tünde.

— Hol fék, hol gáz. Szaggatottan mentünk és már Dócon furcsállottuk, hogy a sofőr bácsi állandóan a visszapillantó tükröt kopogtatja. — veszi át a szót Pál Tünde.

— Balástyánál szabálytalanul fordult, és mindig az árok felé húzta a kormányt. A kicsik sikoltoztak. Seller Árpi hátrakiabált: Kapaszkodjatok! Megijedtünk. Hallottuk, hogy a vezető rosszul lett — folytatja Nagy Antal és Szabó Tímea.

— Ahol nem volt felszálló, ott megállt, ahol volt, ott nem. Akkor ijedtünk meg nagyon, amikor a teherautóhoz közeledtünk — mondja Takó Szilvia.

Hirtelen meghallották az iskolabusz vezetőjének a hangját.

— Ne kiabáljatok, mert nem tudok vezetni!

Csakhogy akkor már vészesen közeledtek egy álló teherautóhoz.

Szinte az utolsó pillanatban Szabó Robi odaugrott a kormányhoz. Visszatekerte.

Pál Attila rálépett a fékre.

Lassan megálltak.

Két méterre az IFA-tól.

Szabó Csaba kinyitotta az első ajtót. Pista bácsi a lépcsőre borulva feküdt, lila volt a feje.

A buszon ülő négy felnőtt leszállt, és elsétált a legközelebbi megállóhoz.

Seller Árpi megállított egy kocsit.

S a 70 gyerek az országúton remegve, sírva várta a segítséget.

Az igazgatójuk érkezett elsőnek.

S innen kezdve valami megváltozott Balástyán. Érzékelni nemigen lehet, de azt senki sem tagadja, hogy Attila és Robi mércét állított. A mindennapok hősévé léptek elő. Példaképpe.

*

Huszonkilencen ülnek a padokban: a 6/a. Most éppen Attila jó tulajdonságait sorolják:

— Nagyon szépen rajzol, szeret focizni, a biológia és a kémia a kedvenc tantárgya...

— Változott Attila a busz megállítása óta?

— Igen. Elevenebb. Vidámabb. Jobban tanul. Fizikából rengeteget jelentkezik. Matekból is, pedig abból nem volt jó.

Az apró termetű fiú szerényen és szótlanul húzódik meg padjában. Ki se néznénk belőle a sok csínytevést. Előtte éppen a húga, Tünde ül.

— Harmadikban, negyedikben Attila rossz tanuló volt, és sokat verekedett. Anyu mindig rászólt, veszekedett vele, de hiába. Velem is verekedett. Nem is egyszer! Ha megindult, olyan volt, mint a tatárjárás. De a busz óta már nem verekszik. Segít anyunak. És nekem is, a takarításban. Van két kis malacunk. Gondozza őket.

S mit szól mindehhez Attila?

— Sok igazság van benne. Matekórán azelőtt tényleg ritkán jelentkeztem. De nem vagyok vidámabb. Bár, néha talán... Mostanában nem is incselkedik velem a húgom. Nem mer. Belátja, hogy én vagyok az erősebb. Mindig ő kezdte a kötekedést, és csodálkozott, hogy nem hagyom magam.

Attila fekete. Robi szőke, kék szemű. Magasabb is kicsit és már hetedikes. Zsong az osztály körülötte, de ő rendületlenül ül, és hallgat. Igaz, javult a magaviselete, csöndesebb fiú lett belőle, de nem ennyire. Ezt ő is mondja. Meg azt is, hogy most éppen nem csöndes. Megilletődött. Meglepődött a jövetelünkön. (Az igazgatóhelyettes szerint a két fiú sosem volt igazán rossz, csak eleven.) Robi szintén közepes tanuló. Testnevelésből azonban kitűnő. Főleg kislabdadobásban és futásban. Egyébként is ügyes, fürge. Nem tőle tudom. A társaitól. Azoktól, akik vidáman és büszkén csicseregnek a „nevezetes" napról.

*

Robi még ma is csodálkozik a történteken, mintha nem is vele esett volna meg ez az egész. Mert akkor ő sem gondolkodott. Csak érezte, ha nem rántja el a kormányt, belerohannak a teherautóba, vagy az árokba kerülnek. Azóta Pál Attila a barátja lett. Gyakran kerékpároznak együtt. A szőke fiú nem változott. Bár a hangja halkult. Mint az olyan embereké, akik a dicsőségben is józanok maradnak, mert már van vesztenivalójuk. Egyetlen véleményét is alig hallhatóan jegyzi meg:

— Ezentúl jobban kell tanulnom!

Érdekes. Attila is hasonlóan gondolkodik.

— Az ünnepélyes rendkívüli úttörőcsapat-gyűlésen azt mondta az igazgató bácsi: olyan eredményes legyen a tanulásom, mint a hőstettem. Szeretném betartani.

*

Lapzártakor érkezett a hír: mindkét bátor fiút a Minisztertanács Életmentő-emlékéremmel tüntette ki.

Tarpai S. Anikó

Fotó: Tóth András

TELEVÍZIÓ

Íme néhány érdekesség december végének és az új esztendő első napjainak műsortervéből:

Már az ünnepre készít fel bennünket a televízió a **Karácsonyi utazás** című csehszlovák filmmel, **december 23-án. És ugyanezen a napon** izgulhatjuk végig a fordulatokban gazdag ausztrál produkciót, **A vihar fiát. Még mindig december. 23.** a Vörös-tenger mesés víz alatti világát mutatja be nekünk az **Expedíció a nagy falhoz** című magyar film stábja.

A **Téli tölgy** című szovjet film már **24-én** kerül képernyőre, akárcsak **Oscar Wilde** műve, **A boldog herceg** is, melyet ezúttal **Lukács Margit** mond el majd. A **Szánczengő,** túl azon, hogy nagyon hangulatos és valóban az ünnephez illő műsornak igérkezik, bibliamagyarázataival történelmi ismereteinket is gyarapítani fogja. Hangulatteremtés és ismeretgyarapítás a **Karácsonyi népszokások** című műsor célja is.

Családon belüli konfliktusokról szól a **Csak a testvérem.** A film két főhőse, az örökké veszekedő Juli és András apjuk és nagynénjük marakodásában mintegy saját magára ismer...

25-én kerül képernyőre a **Medvevadász** című japán film, és a Mátyás királyról szóló **Legendás valóság, valóságos legenda** című magyar—jugoszláv koprodukcióban készült műsor is. **Ezen a napon találkozhatunk az év kiemelkedő fontosságú sporteseményeinek összefoglalójával,** melynek második részét **december 27-én** közvetíti a televízió.

Aki szereti a cirkusz varázslatos mutatványait, az **december 28-án** feltétlenül üljön a készülék elé. A **Cirkusz VB** című angol film ugyanis a „szakma" legjobbjait mutatja be.

Január 2-án megtudhatjuk egy, a mozikban már vetített grúz filmből: milyen is az **A férfias nevelés...**

Január 3-án látható A világ nagy metrói című sorozat újabb része, és a mindig annyira várt program, a **20 a csúcson,** újdonságokkal, **érdekességekkel,** és zenével természetesen.

Az **Álló világ** című szovjet film már **január 4-e** ajánlata, akárcsak az a közvetítés, amely viszont egy száguldó világ küzdelmeit mutatja meg: tudósítás a **síugró négysánc világbajnokságról.**

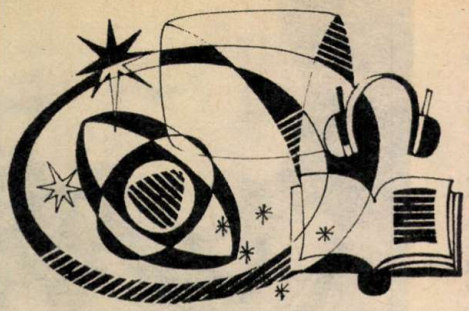

NÉZD, HALLGASD, OLVASD!

FILM

Na tessék, megint a jó meg a rossz! Megint egy gigászi küzdelem története, amely úgy kezdődik, hogy a fiú, Bastian, társai támadása elöl egy kis antikvárium padlására menekül, ahol rátalál egy csodálatos, bőrkötésű könyvre. Fölnyitja, olvasni kezdi, s ezzel máris belecsöppen Fantáziaország és a Semmi szörnyetegének háborújába. Megjelenik Fantázia birodalom császárnője, csodalényeivel, s megjelenik Atreyu, a kemény préri-harcos is, aki a fenséges hölgy megmentéséért vív szakadatlan küzdelmet.

Bastian egyre jobban beleéli magát a történetbe, úgyhogy a végén a bonyodalmak valódi részese lesz. Nála van a varázsszó, mellyel a jó javára dönti el a csatát.

Szép film az olasz—nyugatnémet koprodukcióban készült „Végtelen történet". Érdemes megnézni még akkor is, ha tudjuk, hogy a valóságban nem ilyen egyszerű a jó és a rossz harca, s a küzdelem nem is mindig a mesék szabályai szerint fejeződik be...

LEMEZ

— Ki-ki segítsen a maga módján, ez volt az S. O. S. koncert emlékezetes felhívása — mondja Fenyő Miklós, és felmutatja a Modern Hungária kislemezét. — Íme a mi segítségünk, a „Karácsony éjjelén" című szám. Ennek szerzői jogdíját felajánljuk a battonyai gyermekfalunak.

— És aki azt a kis sárga háromszöget egy levelezőlapra ragasztva december 31-ig beküldi...?

— Azok között ajándékokat sorsolunk ki. Budapesten, a Gorkij fasor 38-ban várja e lapokat a Kaleidoszkóp Műsoriroda.

— Kinek az ötlete volt a kislemez?

— Mindannyiunké. Dallamos, slágerízű számokat komponáltunk. Arra számítunk, hogy sikere lesz, és így nagyobb összeget adhatunk majd postára a battonyai gyerekeknek. Az ó sorsuk mellett nem lehet közönyösen elmenni. Különösen annak nem, akinek vannak gyerekei, aki maga is gyerekek között él.

RENDEZVÉNY

Régi tapasztalat: sokszor csak úgy, szinte észrevétlenül eltelik a szünidő. Minden különösebb esemény nélkül, egyhangúan. Nos, éppen ennek elkerülése érdekében rendezi meg az idén is a téli Diákcentrumot a Petőfi Csarnok.

— Lesz például videovetélkedő, folyóirat böngészde, lemezcsere, számítógépes tanácsadás, videofilm-vetítés, s még egy sor érdekes program — tájékoztat Dém Márta, az intézmény munkatársa. — Decemberben, a téli szünet kezdetén nyitja meg kapuit a Diákcentrum, de természetesen a hagyományos, minden pénteken megrendezendő Sulidélután sorozatunkat is folytatjuk. Itt különböző iparművészeti és kézműves mesterségekkel ismerkedhetnek meg a gyerekek.

RÁDIÓ

Ajánlatok az ünnepekre:

December 24. főműsora kívánságműsor lesz. Magyarország távoli, apró, félig már elhagyatott falvaiból szólalnak meg gyerekek. Kívánságaik közül igyekszik teljesíteni minél több kérést a Kossuthon a „Körben az angyalok ülnek" című adás. Két nap múlva, 26-án pedig egy halhatatlan meselény jelentkezik, a kis herceg . . .

Szilveszter érdekességét is az „első" csatorna kínálja. Az Évkerék című adás a világon létező különféle naptárak történetével foglalkozik. És el ne felejtsük, ezen a napon a szokásosnál hosszabb, színesebb adással jelentkezik a Petőfin a Reggeli csúcs.

Az új esztendő első napjának érdekessége a Kossuthon hangzik majd el, Molière vígjátékát, a Tudós nőket a Madách Kamaraszínház előadásában rögzítette a rádió.

KÖNYV

Az idén rendezték meg kilencedszer a gyermekkönyvek hagyományossá vált ünnepét, az **Országos Gyermekkönyvhetet.** November 28-án Janikovszky Éva megnyitójával kezdődött a könyvújdonságok fesztiválja, amelyen a Móra Kiadó összesen húsz kötettel képviseltette magát.

— Melyeket ajánlaná ezek közül a Pajtás korosztályának? — kérdeztük Borbíró Zsókát, a kiadó munkatársát.

— Hobbi sorozatunkban a könyvhétre jelentettük meg **Károly Imre „Vasútmodellezés" és Vargha Béla „Kisállatok a lakásban"** című, sok használható tanácsot adó kötetét. De most

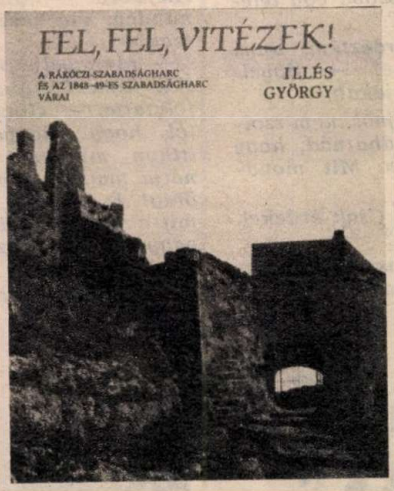

adtuk ki **a magyar várak** történetét bemutató sorozatunk harmadik könyvét is, amely Illés György munkája, és megkönnyíti a felsősök történelemtanulmányait.

KIÁLLÍTÁS

Rendhagyó kiállítás nyílik Budapesten, a Nagymező utca 21. szám alatti kiállítóteremben: a PIÉRT vállalat itt vonultatja fel azokat a tollakat, ceruzákat, festékeket, naptárakat és egyéb használati eszközöket, amelyeknél a minőség mellett fő hangsúlyt kap a tárgy esztétikai kivitele. A minket bárhol körülvevő tárgyak — otthon, iskolában, munka vagy szórakozás, hobbi vagy alkotás közben — szépségükkel is hasznot hajthatnak, hiszen jó rájuk nézni, jó kézbe venni őket, tehát valami értékes cselekedetre is ösztökélhetnek.

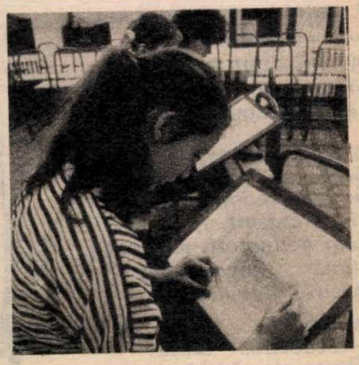

SZÍNHÁZ

Dickens Twist Oliver című könyvéből készített musical, Lionel Bart Oliverje hangos sikereket aratva járja be a világot. A produkciót itthon az Arany János Színház állította színpadra.

— Ez a legnagyobb vállalkozásunk a színház eddigi történetében — mondja Korcsmáros György főrendező. — Sok mozgás, tánc, zene, pergő ritmus, s mindez úgy, hogy megőrizzük közben a nagy mű mondanivalóját. Már nyáron elkezdtük a munkát, az Operaház zenekarával szalagra vettük a muzsikát.

PETROVÁCZ ISTVÁN

KESERŰ VAKÁCIÓ

15

Csapnivaló szónok válna belőle, állapította meg magáról. Egyáltalán nem meggyőző, amit csinál, üresen kong minden szava, átlótszók a gesztusai.

Nem baj, van ideje. Ómama még nem íratta meg az ügyvéddel az ajándékozási szerződést, apát várja. Apa viszont feltehetően őt keresi. Nem sieti hát el a dolgot, újra meg újra végiggondol, begyakorol minden mozdulatot, minden szót...

Kedden Tímea Pemetével ismét beutazott Szegedre. A fiúnak nagyon tetszett a cirkusz, nem szűnt meg áradozni róla.

— Tudom már, mi leszek, ha megnövök! — vallotta meg Kisjakabnak még vasárnap, lefekvés után. — Bohóc!

Hívták Kisjakabot is, menjen velük, Tímea apjától annyi ingyenjegyet kapnak, ahányat kérnek, de ő hajthatatlan maradt. Kikísérte a másik kettőt az állomásra, aztán beállított Csöre nénihez, aki a város központjában, az irodaházban dolgozott.

Az asszonyra többen is vártak. Beültette az unokaöccsét a szobájába, ő pedig intézte a dolgait.

Kisjakab kényelmesen elhelyezkedett az íróasztalnál, s tekintete azonnal megakadt a falinaptáron. A naptár szélére gombostűkkel írólapot erősítettek számla- meg telefonszámokkal.

Legalul az ő otthoni számuk volt olvasható.

Az íróasztal sarkán a telefon, csak fel kellene emelni a kagylót, tárcsázni és...

A kisfiú a szája elé szorította a zsebkendőjét, akár a strandon, s csak azután tárcsázott. A készülék sokáig hallgatott, majd egy kattanás következett, s messziről Ildi hangja:

— Halló!

— Szabados lakás? — kérdezte elcsukló hangon a kisfiú. — A barátommal, ifjabb Szabados Jakabbal akarok beszélni. Otthon van?

— Te vagy, Bütyök? — visította a kagylóba a vonal túlsó végén a lány. — Hiába változtatod el a hangod, úgyis megismerem! Vásárhelyről beszélsz?

Kisjakab majd leszédült a székről. Honnan tudja Ildi, hogy ő Vásárhelyről beszél? Vagy csak blöfföl?

— Semmi közöd hozzá! — morogta barátságtalanul. — Mama otthon van?

— Undok vagy, mint mindig! — fortyant fel a nővére. — Nem is tudom, miért állok szóba egy telefonbetyárral?

— Azt kérdeztem, anya otthon van-e? — figyelmeztette Kisjakab.

— Vele, sajnos, nem szolgálhatok. Tudhatnád, hogy táborban van. Mit mondjak neki?

— Semmit. Csak érdekel, mi hír otthon?

— Azt én is meg tudom mondani. Apa nagyon zabos rád. Készülj fel, ha hazajössz, szíjat hasít a hátadból!

— Azt várhatja. Hogy hazamenjek... Ez minden?

Ildi sokáig gondolkozott, majd egészen más hangon folytatta:

— Ja, kösz az ezrest! Elfagylaltoztuk a srácokkal, de azért rád is gondoltunk, kapsz egy Túró Rudit!

— Más?

Ildi habozott.

— Válnak?

Ildi sokáig kivárt. — Ezt tőlük kérdezd meg! — mondta, aztán közömbösséget színlelve.

— Ezért nem keresnek!

— Keresnek? — csodálkozott a telefonba Ildi. — Tudtok magatokra vigyázni, vagy mégse?

— Képzeld, tudunk! — Kisjakab hangja remegett az indulattól. — Anyának se hiányzom?

— Miért hiányoznál, ha tudja, hol vagy!

— Kitől?

— Van egy távolba látó készüléke. De ez titok, nekem se lenne szabad ismernem.

— Hazudsz! — kiáltotta Kisjakab. — Azt hiszed, minden marhaságot beveszek?

— Idefigyelj, Bütyök! — Ildi kimért, rideg hangon folytatta. — Gondolod, attól, hogy világgá mentél, itthon mindenki összecsinálja magát? Tévedsz, kisöreg! És döntsd el végre, mit akarsz, menjünk érted, vagy tovább játszod a bujócskát?

A kisfiúban forrt a düh.

— Pukkadj meg! — szíszegte, s lecsapta a kagylót.

Teljesen összezavarta, amit Ildi mondott. Ugyan, miféle távolba látó készülékről fecsegett? De ha nincs az a készülék, honnan tudják mégis otthonról, merre járnak? Hogy éppen Vásárhelyen vannak? S ha tudják, miért nem jönnek értük?

Tekintete tétován siklott körbe a helyiségen, kapaszkodót keresve a falon, a bútorokon, míg végül nagynénje íróasztala mellett a szemeteskosáron állapodott meg.

— Megvan! — csapott a homlokára akkorát, amitől kisebbfajta agyrázkódást lehet kapni. Hát persze, a kosár! S benne a levél, az első levél, amit a szökése előtti éjszakán írt az anyjának. „Mama drága, ne haragudj, amiért nem tudtam elkéredzkedni... Elmentünk kirándulni"... Még csak össze se tépte, úgy dobta a kosárba.

Nem vitás, hogy Ildi megtalálta. Így már érthető, miért nem vették komolyan azt a másikat, amit később az apjának írt. Pedig ő figyelmeztetésnek szánta. S a szökésüket se gyerekes csínynek fogta fel, ahogy azok otthon...

Hamarosan előkerült Csöre néni, s elvitte a fiút ebédelni. Mire megebédeltek, kint beborult az ég. Ugyancsak lógott az eső lába, mikor az irodaház kapujában elbúcsúztak.

— Ha sietsz, még hazaérsz! — mondta a nagynénje.

Kisjakab intett neki, s futni kezdett. De nem hazafelé, Ómamáék utcájának vette az irányt.

A ház kapuját nyitva találta. Végigment a tornácon, s bekopogott a nappali szoba ajtaján.

— Ki az, jött valaki? — hallatszott bentről.

Kisjakab lenyomta a kilincset, s belépett az ajtón. Száraz torokkal válaszolta:

— Én vagyok, Ómama. Kisjakab!

Az öregasszony hatalmas karosszékben ült, szemben az ajtóval, s vastag szemüveggel az orrán horgolt. A váratlan örömtől elkezdett pityeregni.

— Eljöttél, kisunokám? Édesapád küldött, ugye? Ha már ő nem jöhet a rengeteg munkája miatt...

A kisfiú ádámcsutkája ugrott egyet. Kezdte volna a betanult szöveget, de akaratán kívül egészen más szavak törtek az ajkára:

(Folytatjuk)

NAPSUGARAK SÖTÉTBEN

„Fenn az égen, a napsugárban boldog ének száll feléd . . .”

A kórus átszellemülten énekel, a szemek felfelé tekintenek az elképzelt napsugár irányába. A különös révület talán vágyakozást takar, talán a megmásíthatatlan bizonyosságot fürkészi: ezek a szemek nem láthatják a napsugarat.

Fényképezőgépek kattannak a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona színháztermében, ahol az iskola kórusa énekel. A karmester csörgődobbal vezényel, a széksorokban a KISZ Központi Művészegyüttesének úttörőkórusa és az úttörőszövetség képviselői hallgatják a műsort, hogy azután ők is viszonozzák az ajándékot: a vendégkórus ugyancsak énekkel, az úttörőszövetség vezetői pedig egy ajándékcsomaggal, mely 25 darab PICHT írógépet tartalmaz. Ez a néhány billentyű kombinációjával működő gép az egyetlen lehetőség arra, hogy az itt tanulók elsajátítsák az írás tudományát. Nevezhetjük afféle „különleges ceruzáknak” is ezeket. Annak a május végén, a Zeneakadémián adott koncertnek a bevételéből származnak, ahol csaknem kétezer gyerek lépett fel! Gyerekek adták tehát gyerekeknek.

A különleges ceruzák darabja 900 forint . . .

Ülünk egy tanteremben, világtalan gyerekek próbálgatják az ajándékokat.

– Két év alatt tanuljuk meg kezelni ezeket az írógépeket – mondja Németh Attila –, persze még az iskolakezdés előtt. A vakok számára terveztek már számítógéppel kombinált írógépet is, amely a billentyűk leütésekor hangokat ad. Beszél. De az az idő még messze van, amikor mindannyian ilyet használhatunk . . .

– Ez a gép apró pontdudorokat nyom a papírra, és mi azokat tapogatjuk végig a kezünkkel – teszi hozzá Kovács Lívia. – A könyveink is ilyen rendszerűek, sőt a könyvtárunkban a szépirodalom is. Az Egri csillagok például huszonegy kötetes! Persze a mi könyveink hamarább tönkremennek, hiszen idővel elmosódnak a pontocskák . . .

– Mi ezen a gépen sötétben is tudunk írni, bár úgy tudom, hogy az igazi gépírók sem néznek oda . . . – tréfálkozik Attila.

– . . . meg tudunk puskázni is, hiszen a pad alatt kitapogathatjuk a szöveget –, nevet Dombi Andrea.

Ördögi gyorsasággal kattognak a gépek, száguldanak a kezek a kidudorodó pontocskákon, biztosan értve a sorokat. A kívülálló számára furcsa pontrendszer ez, nem egyéb. Az itt élőknek hatalmas lépés a teljes értékű élet felé.

Kérdezem Andreát, hogy mit jelentenek az ő pontjai. Ujjait a papírra helyezi, és olvasni kezd:

– Köszönjük szépen a műsort, és az új gépeket! Én ezt írtam, mert ez jutott az eszembe – mondja, és mosolyog.

„Fenn az égen, a napsugárban boldog ének száll feléd . . . !”

Hogy is mondta a róka a kis herceg meséjében? „Jól csak a szívével lát az ember, ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”

(Trencsényi)

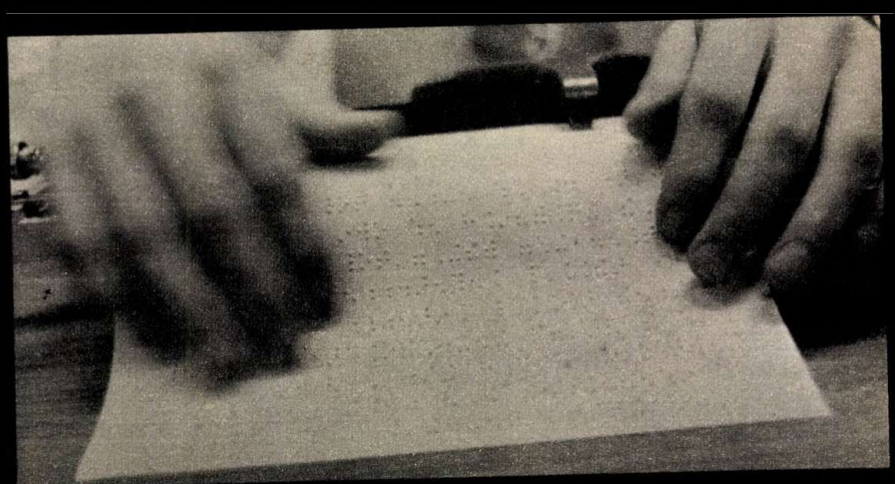

Zórád Ernő otthonosan mozog a kollázsok területén, sőt a szobrászatba is belekóstolt

Részlet a művész utolsó képregényéből, a Hajdúk kapitányából

Pedáns rend a rajzasztalon. A szoba minden sarka, minden részlete nyugalmat, harmóniát sugároz. És mégis... Harsány, kalandos képregények és lendületes grafikák születtek itt, és születnek ma is. Ebben a környezetben dolgozik Zórád Ernő, a hetvenöt éves művész...

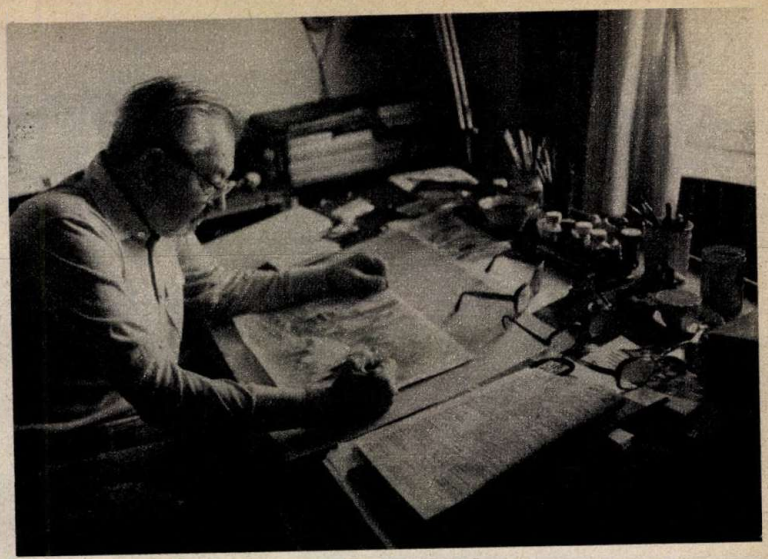

AKI RAJZOLJA A REGÉNYEKET

Az óra könyörtelen. Darabokra szabdalja az időt, egymás után következő kondulásaival jelzi, hogy megint magunk mögött hagytunk tizenöt percet...

A falon levő festmény tüzérei, vágtató paripái viszont dacolnak a körbe-körbe futó mutatóval. Megkezdett, s be nem fejezett mozdulatuk az örökléte.

— Fél óra alatt festettem azt a képet — mutat a falra Zórád Ernő. — Modell nem kellett, a lovat nemcsak megfesteni tudom, hanem megpucolni, megcsutakolni is. Megtanítottak rá a katonaságnál.

— Életének első rajza is katonákat ábrázol.

— Igen, azt négyéves koromban készítettem. Apám hazajött a frontról, emlékszem, hogyan tisztelgett, hogyan tisztelegtek neki, hát ezt rajzoltam meg akkor. Igaz, a vitézeknek valami furcsa csirkefejet kanyarítottam, de hát annyi élmény ért abban az időben, hogy minden összekavarodott bennem. Ezt a kis rajzot sokáig őrizgettem, aztán végül beépítettem egy montázsomba, amely ott lóg a falon, a másik szobában.

— Úgy hallottam, valaki egyszer azt mondta, hogy ön lesz a második Munkácsy Mihály.

— Ez még Balassagyarmaton történt. Nagy tehetségnek jósoltak, 1927-ben már a képzőművészeti főiskola grafikai szakára jártam Budapesten. Hogy is mondjam... afféle ultramodern rajzokkal, festményekkel kísérleteztem, de ezt sajnos. hamar abba kellett hagynom. Igazából sem időm, sem energiám nem maradt arra, hogy komolyan csináljam.

— Miért?

— Sok volt az eszkimó, és kevés a fóka... Csak néhány festő engedhette meg magának a kísérletezés luxusát. Nehéz gazdasági helyzetet élt az ország, örült az ember, ha egyáltalán kapott valamilyen megrendelést. Képügynököknek festettem idilli tájakat, mosolygós családi gyülekezetet, portrékat. Ezeket megvették, ezekből meg lehetett élni. Annyi haszna volt azért a dolognak, hogy szinte a tökéletességig fejlesztettem a rajztudásomat.

Éppen ez a többé-kevésbé kényszerből megszerzett rajztudás, a biztos vonalvezetés volt az, amivel a felszabadulás után Zórád Ernő könyvek illusztrálására vállalkozott, újságoknak dolgozott, és belekóstolt a képregényrajzolásba is. 1951-ben kapta első megbízatását a Pajtás akkori főszerkesztőjétől, Gergely Mártától.

— Szívből utáltam a képregényt, irtóztam tőle — emlékezik a művész. — Úgy gondoltam, hogy nem tisztességes dolog néhány rajzba sűríteni egy könyv mondanivalóját, az ember csak tönkreteheti vele a művet. Végül első fanyalgó próbálkozásom óta több mint kétszáz képregényem jelent meg. Néha úgy emlegetnek, hogy én vagyok a magyar képregényrajzolás nagyapja

— Mintha némi keserűséggel, öniróniával mondaná ezt...

— A képregényrajzolás ma sem nyert igazán polgárjogot. Vannak, akik mellette érvelnek, de még mindig népesebb az a tábor, amelyik ellenzi.

— Alaposan megváltozott a véleménye az eltelt harmincöt év alatt. A példa kedvéért, kérem, mondjon egy érvet a képregény mellett!

— A franciák egy tizenkét kötetes sorozatban kiadták a maguk nemzeti történelmét. Természetesen képregény formájában. Ezt egy kilencéves gyerek is nagy élvezettel végigolvashatja. Az, hogy valamilyen ismeretterjesztő munkát, vagy valamilyen tudományos igényű történelmi könyvet kézbe vegyen, még korai lenne. De a képregény felkeltheti az érdeklődését a téma iránt, és szinte biztosak lehetünk benne, hogy tíz évvel később, már a tudományos igényű értekezéseket fogja úgy olvasni, ahogy a képregényt olvasta annak idején.

Zöld borítású, titokzatos könyvek, vagy inkább akták. Ott sorakoznak egy szekrényben, karnyújtásnyira a rajzasztaltól.

— Mondj valamit! — szól rám Zórád Ernő. — Képzeld el, hogy most rajzoltatni akarsz velem egy képregényt!

— Jó. Kérek egy történetet a harmincas évek Amerikájából.

— Kérlek! — üti fel az egyik aktát, amelyben tengernyi újságkép, kivágás üzletekről, autókról, buszokról, az akkori ruhadivatról. — Kellékek ezek, amelyek nagyon fontosak számomra. Egy-egy képregény előtt, mindent alaposan át kellett tanulmányoznom, a ruhadivattól kezdve egészen az épületek, a történelmi nevezetességek rajzáig.

— „Kellett"? Így múltidőben?

— A Hajdúk kapitánya a hattyúdalom, Fehér Tibor regénye alapján készítettem. Arany Toldi-trilógiájának 1961-es kiadása volt a legjobb könyvillusztrációm, a Hajdúk kapitánya pedig a legszebben sikerült képregényem. Eredeti vártérképeket, városrajzokat néztem át hozzá, Kassa, Temesvár képe olyan, amilyen annak idején valóban lehetett. Ez a műfaj nem tűr semmiféle viccet, vagy halandzsát, elvégre első a mondanivaló, a történet, a grafikusnak ezt kell kiszolgálnia. Szóval az aprólékos munkát már nem bírja a szemem. A rajzot azért nem hagyom abba. Sok grafikát készítek mostanában a Galaktika című folyóirat számára, és lassan hozzákezdek a második Tabán-könyvemhez is. Ez egy gyönyörű és nagyon hangulatos városrész volt Budán, de 1930-ban lebontották. Most előveszem az akkor készített vázlataimat, s megint lerajzolom azokat a régi, kopottas utcákat, jellegzetes épületeket.

Sinkovics Ferenc
Fotó: Szalay Béla

HÉTSZÁZ PICI „A